

1979:ΠΛΑΤΩΝΟΣ – ΦΑΙΔΩΝ, 89-90(ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ)

Μὴ γενώμεθα μισόλογοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνόμενοι. ὥς οὐκ ἔστιν ὅτι ἂν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι ἢ λόγους μισήσας. Γίνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία. Ἦ τε γὰρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὶ πιστεῦσαι ἄνευ τέχνης, καὶ ἡγήσασθαι παντὰ πασί γε ἀληθῆ εἶναι καὶ ὑγιῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα ὀλίγον ὕστερον εὐρεῖν τοῦτον πονηρὸν τε καὶ ἄπιστον, καὶ αὔθις ἕτερον. καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθῃ τις καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα οὗς ἂν ἡγήσαιτο οἰκαιοτάτους τε καὶ ἐταιροτάτους, τελευτῶν δὴ θαμὰ προσκρούων μισεῖ τε πάντα καὶ ἡγεῖται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι τὸ παράπαν ἢ οὐκ ἥσθησαι σύ πω τοῦτο γιγνόμενον; Πάνυ γε.

Οὐκοῦν αἰσχρόν, καὶ δῆλον ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τάνθρωπεια ὁ τοιοῦτος χρῆσθαι ἐπεχείρει τοῖς ἀνθρώποις; Εἰ γάρ που μετὰ τέχνης ἐχρήτο, ὥσπερ ἔχει οὕτως ἂν ἡγήσατο, τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς σφόδρα ὀλίγους εἶναι ἑκατέρους, τοὺς δὲ μεταξὺ πλείστους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **μεῖζον, ὑγιῆ, οὗς** : να αναγνωρισθῶν και να κλιθῶν στον πληθυντικό αριθμό.
2. **πάθοι, ἐνδύεται, εὐρεῖν**: να γραφῶν οι ἴδιοι τύποι σε ὅλους τους χρόνους στη διάθεση που βρίσκονται.
3. Να γίνει συντακτικὸς χαρακτηρισμὸς των ἀπαρεμφάτων του κειμένου.

1979:ΠΛΑΤΩΝΟΣ – ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ 11, 149 – 150(ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ)

Οὐ γὰρ οἶμαι τοιοῦτόν ἐστι τὸ τῶν θεῶν ὥστε ὑπὸ δώρων παράγεσθαι οἷον κακὸν τοκιστήν· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς εὐήθη λόγον λέγομεν, ἀξιοῦντες Λακεδαιμονίων ταύτη περιεῖναι. Καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἶη εἰ πρὸς τὰ δῶρα καὶ τὰς θυσίας ἀποβλέπουσιν ἡμῶν οἱ θεοὶ ἀλλὰ μὴ πρὸς τὴν ψυχὴν, ἂν τις ὅσιος καὶ δίκαιος ὢν τυγχάνῃ. Πολλῷ γε μᾶλλον οἶμαι ἢ πρὸς τὰς πολυτελεῖς ταύτας πομπάς τε καὶ θυσίας, ἃς οὐδὲν κωλύει πολλὰ μὲν εἰς θεοὺς, πολλὰ δ' εἰς ἀνθρώπους ἡμαρτηκότας καὶ ἰδιώτην καὶ πόλιν ἔχειν ἂν ἕκαστον ἔτος τελεῖν· οἱ δέ, ἅτε οὐ δωροδόκοι ὄντες, καταφρονοῦσιν ἀπάντων τούτων, ὥς φησιν ὁ θεὸς καὶ θεῶν προφήτης. Κινδυνεύει γοῦν καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι δικαιοσύνη τε καὶ φρόνησις διαφερόντως τιμηθῆναι· φρόνιμοι δὲ καὶ δίκαιοι οὐκ ἄλλοι τινές εἰσιν τῶν εἰδόντων ἃ δεῖ πράττειν καὶ λέγειν καὶ πρὸς θεοὺς καὶ πρὸς ἀνθρώπους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **α) εὐήθη, πολυτελεῖς, πολλὰ** : να γραφεί η αιτιατική ενικού και η γενική και η αιτιατική πληθυντικού. **β) παράγεσθαι, τυγχάνῃ, εἰδόντων, ἡμαρτηκότας** : να γραφῶν τα ἀπαρέμφата των β' αορίστων στη φωνή που βρίσκονται και να γραφεί το γ' ενικό και πληθυντικό ενεστώτος, οριστικής και προστακτικής.
2. **δωροδόκοι, προφήτης** : να βρεθεί ἀπό πού παράγονται οι λέξεις και να γραφεί το ρήμα του πρώτου στην ενεργητική του σημασία και δύο παράγωγα του δεύτερου.
3. **Πολλῷ γε μᾶλλον ... ἔτος τελεῖν**: να συμπληρωθεί η πρόταση στην ελλειπτική της μορφή και να συνταχθεί.
4. **Καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἶη ... ἡμῶν οἱ θεοὶ** : να αναγνωρισθῇ ο υποθετικὸς λόγος και να μετατραπεί σε μη πραγματικό.

1979:ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ – ΙΙΙ, 16(ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ)

Αισθόμενοι δὲ αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι διὰ κατάγνωσιν ἀσθενείας σφῶν παρασκευαζομένους, δηλῶσαι βουλόμενοι ὅτι οὐκ ὀρθῶς ἐγνώκασιν ἀλλ' οἷοί τε εἰσι μὴ κινουντες τὸ ἐπὶ Λέσβῳ ναυτικὸν καὶ τὸ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπὶ ῥαδίως ἀμύνεσθαι, ἐπλήρωσαν ναῦς ἑκατὸν ἐσβάντες αὐτοὶ τε πλὴν ἱππέων καὶ πεντακοσιομεδίων καὶ οἱ μέτοικοι, καὶ παρὰ τὸν Ἰσθμὸν ἀναγαγόντες ἐπίδειξιν τε ἐποιοῦντο καὶ ἀποβάσεις τῆς Πελοποννήσου ἣ δοκοίη αὐτοῖς. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὀρῶντες πολὺν τὸν παράλογον τὰ τε ὑπὸ τῶν Λεσβίων ῥηθέντα ἡγοῦντο οὐκ ἀληθῆ καὶ ἄπορα νομίζοντες, ὥς αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅμα οὐ παρήσαν καὶ ἡγγέλλοντο καὶ αἱ περὶ τὴν Πελοπόννησον τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων τὴν περιοικίδα αὐτῶν πορθοῦσαι, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. Ὑστερον δὲ ναυτικὸν παρεσκεύαζον ὅτι πέμψουσιν ἐς τὴν Λέσβον, καὶ κατὰ πόλεις ἐπήγγελλον τεσσαράκοντα νεῶν πλῆθος καὶ ναύαρχον προσέταξαν Ἀλκίδαν, ὃς ἔμελλεν ἐπιπλεύσεσθαι. Ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς ἑκατὸν ναυσίν, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνους εἶδον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α) **ῥαδίως** : να γραφούν τα παραθετικά του τύπου αυτού. β) **πολὺν** : να γραφούν η δοτική και αιτιατική του πληθυντικού του αρσενικού γένους και στους τρεις βαθμούς. γ) **σφῶν** : να κλιθεῖ στον ενικό αριθμό.
2. α) **αἰσθόμενοι, ἐγνώκασιν, ἐσβάντες** : να γραφεῖ ο ἴδιος τύπος σε όλους τους χρόνους της ἰδίας διαθέσεως. β) **ἐγνώκασιν, ἐπὶ** : να γραφούν το δεύτερο πρόσωπο της προστακτικής, το απαρέμφατο και η μετοχή σ' όλα τα γένη του αορίστου δευτέρου στη φωνή που βρίσκονται. γ) **κατάγνωσιν, ἐπλήρωσαν, ξύμμαχοι** : να βρεθεῖ η ετυμολογική προέλευση των λέξεων.
3. α) Να γίνει συντακτικός χαρακτηρισμός όλων των μετοχών της πρώτης περιόδου του κειμένου. β) **σφῶν** : να γίνει συντακτικός χαρακτηρισμός αυτής της λέξεως και δικαιολόγηση της χρήσεως αυτού του τύπου.
4. α) Να βρεθούν και να χαρακτηρισθούν ως προς την συντακτική σημασία τους οι αναφορικές προτάσεις του κειμένου. β) **ἀμύνεσθαι, αὐτοί, πολὺν, ἄπορα, πορθοῦσαι, ναύαρχον**: να γίνει συντακτικός χαρακτηρισμός αυτών των λέξεων.
5. Απόδοση του νοήματος.

1979:ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ, ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΕΦ. ΙΙ, παρ.9-10

Θυσίας δὲ καὶ ἱερὰ καὶ ἐορτὰς καὶ τεμένη γνοὺς ὁ δῆμος ὅτι οὐχ οἷόν τε ἐστὶν ἐκάστῳ τῶν πενήτων θύειν καὶ εὐωχεῖσθαι καὶ ἴστασθαι ἱερὰ καὶ πόλιν οἰκεῖν καλὴν καὶ μεγάλην, ἐξηῦρεν ὅτῳ τρόπῳ ἔσται ταῦτα. Θύουσιν οὖν δημοσίᾳ μὲν ἢ πόλιν ἱερεῖα πολλά: ἐστὶ δὲ ὁ δῆμος ὁ εὐωχούμενος καὶ διαλαγχάνων τὰ ἱερεῖα. Καὶ γυμνάσια καὶ λουτρὰ καὶ ἀποδυτήρια τοῖς μὲν πλουσίοις ἐστὶν ἰδίᾳ ἐνίοις, ὁ δὲ δῆμος αὐτὸς αὐτῷ οἰκοδομεῖται ἰδίᾳ παλαίστρας πολλάς, ἀποδυτήρια, λουτρῶνας: καὶ πλείω τούτων ἀπολαύει ὁ ὄχλος ἢ οἱ ὀλίγοι καὶ οἱ εὐδαίμονες.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **γνοὺς** : να αντικατασταθεῖ χρονικά και να γραφεῖ το τρίτο ενικό πρόσωπο του Αορίστου σε όλες τις εγκλίσεις.
2. **«Θυσίας δὲ καὶ ἱερὰ ... ἔσται ταῦτα»** : να χωριστούν και να χαρακτηριστούν οι προτάσεις της περιόδου και να δικαιολογηθεῖ γιατί η πρόταση «ὅτι οὐχ οἷόν τε ἐστὶν ...» εισάγεται με το ὅτι

1980:Δημοσθένους Λεπτίνης παρ. 165-7(ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ)

Οὐ γὰρ ἀγνοεῖ τοῦτ' οὐδεὶς οὔτε τῶν περιεστηκότων οὔτε τῶν ἄλλων, ὅτι ἐν μὲν τῷ δικαστηρίῳ Λεπτίνης πρὸς ἡμᾶς ἀγωνίζεται, ἐν δὲ τῇ τῶν καθημένων ὑμῶν ἐνὸς ἐκάστου γνώμῃ φιλανθρωπία πρὸς φθόνον καὶ δικαιοσύνη πρὸς κακίαν καὶ πάντα τὰ χρηστὰ πρὸς **Μανόλης Μαυρακάκης, Φιλολόγος MSc**

τὰ πονηρότατ' ἀντιτάττεται. ὧν τοῖς βελτίοσι πειθόμενοι καὶ κατὰ ταῦθ' ἡμῖν θέμενοι τὴν ψῆφον, αὐτοὶ θ' ἃ προσήκει δόξετ' ἐγνῶκεναι, καὶ τῇ πόλει τὰ κράτιστ' ἔσεσθ' ἐψηφισμένοι, κἂν τις ἄρ' ἔλθῃ ποτὲ καιρὸς, οὐκ ἀπορήσετε τῶν ἐθελησόντων ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύειν. ὑπὲρ οὖν τούτων ἀπάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς σπουδάζειν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως μὴ βιασθῇθ' ἀμαρτάνειν. πολλὰ γὰρ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλάκις οὐκ ἐδιδάχθηθ' ὥς ἔστι δίκαια, ἀλλ' ἀφηρέθηθ' ὑπὸ τῆς τῶν λεγόντων κραυγῆς καὶ βίας καὶ ἀναισχυντίας. ὃ μὴ πάθητε νῦν· οὐ γὰρ ἄξιον. ἀλλ' ἃ δίκαι' ἐγνώκατε, ταῦτα φυλάξατε καὶ μνημονεύετε, ἕως ἂν ψηφίσῃσθε, ἵν' εὖορκον θῆσθε τὴν ψῆφον κατὰ τῶν τὰ πονηρὰ συμβουλευόντων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **δόξετε, ἐγνῶκεναι, πάθητε** : να γράψετε τα τρία ενικά πρόσωπα της υποτακτικής και ευκτικής του αορίστου στη φωνή που βρίσκονται.
2. **βελτίοσι, τις**: να γραφεί το ουδέτερο του επιθέτου στο βαθμό που βρίσκεται και το ουδέτερο της αντωνυμίας στον ενικό και πληθυντικό.
3. **καθημένων, πονηρότατα, ἀναισχυντίας, ἀπορήσετε** : να ετυμολογηθούν.
4. **α) τῶν ἄλλων, ἡμῖν, τῶν ἐθελησόντων, κινδυνεύειν** : να αναγνωριστούν συντακτικά, **β)** να βρεθούν οι ειδικές και αναφορικές προτάσεις.
5. Να αποδοθεί το νόημα του κειμένου.

1980:Θουκυδίδη – Ιστορίαι 4.8.1 – 4.8.4(NΟΜΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ)

[4.8.1] Ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Πελοποννησίων οἱ Σπαρτιᾶται αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν περιοίκων εὐθὺς ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον, τῶν δὲ ἄλλων Λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἡ ἔφοδος, ἄρτι ἀφικνέμενων ἀφ' ἐτέρας στρατείας.

[4.8.2] Περιήγγελλον δὲ καὶ κατὰ τὴν Πελοπόννησον βοηθεῖν ὅτι τάχιστα ἐπὶ Πύλον καὶ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Κερκύρα ναῦς σφῶν τὰς ἐξήκοντα ἔπεμψαν, αἱ ὑπερενεχθεῖσαι τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν καὶ λαθοῦσαι τὰς ἐν Ζακύνθῳ Ἀττικὰς ναῦς ἀφικνοῦνται ἐπὶ Πύλον· παρὴν δὲ ἤδη καὶ ὁ πεζὸς στρατός.

[4.8.3] Δημοσθένης δὲ προσπλεόντων ἔτι τῶν Πελοποννησίων ὑπεκπέμπει φθάσας δύο ναῦς ἀγγεῖλαι Εὐρυμέδοντι καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν Ζακύνθῳ Ἀθηναίοις παρεῖναι ὥς τοῦ χωρίου κινδυνεύοντος.

[4.8.4] Καὶ αἱ μὲν νῆες κατὰ τάχος ἔπλεον κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο ὥς τῷ τειχίσματι προσβαλοῦντες κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐλπίζοντες ραδίως αἰρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **ὑπερενεχθεῖσαι, λαθοῦσαι, ἐπεσταλμένα** : να αναγνωρισθούν γραμματικῶς και να κλιθεῖ ο αόριστος της οριστικής και υποτακτικής ενικού στη φωνή που βρίσκονται.
2. **βοηθεῖν, πεζός, Δημοσθένης, οἰκοδόμημα** : να ετυμολογηθούν.
3. **ἀναχωρησάντων, λαθοῦσαι, προσβαλοῦντες, ἐνόντων** : να αναγνωρισθούν συντακτικά.
4. **Δημοσθένης δὲ ... χωρίου κινδυνεύοντος.** : Να γίνει συντακτική ανάλυση της περιόδου.
5. Απόδοση του κειμένου.

1980:ΘΟΥΚΥΔΙΔΗ βιβλίο IV κεφάλαιο 6

Οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι ὥς ἐπύθοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπ' οἶκου, νομίζοντες μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἄγις ὁ βασιλεὺς οἰκεῖον σφίσι τὸ περὶ τὴν Πύλον· ἅμα δὲ πρῶ ἐσβαλόντες καὶ τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς, χειμῶν τε ἐπιγενόμενος μείζων παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν ἐπίεσε τὸ στράτευμα. ὥστε πολλαχόθεν ξυνέβη ἀναχωρῆσαί τε θᾶσσον αὐτοὺς καὶ βραχυτάτην γενέσθαι τὴν ἐσβολὴν ταύτην· ἡμέρας γὰρ πέντε καὶ δέκα ἔμειναν ἐν τῇ Ἀττικῇ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. ἐπύθοντο, ἐσβαλόντες, ξυνέβη, ἔμειναν: Να γίνει χρονική αντικατάσταση στη φωνή που βρίσκονται.
2. κατειλημμένης, ὄντος, ἀναχωρῆσαί, βραχυτάτην: Να χαρακτηριστούν συντακτικά.

1981: ΛΥΣΙΑ, ΚΑΤΑ ΑΓΟΡΑΤΟΥ 5-7

Ἐπειδὴ γὰρ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι διεφθάρησαν καὶ τὰ πράγματα ἐν τῇ πόλει ἀσθενέστερα ἐγεγένητο, οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον αἱ τε νῆες αἱ Λακεδαιμονίων ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἀφικνοῦνται, καὶ ἅμα λόγοι πρὸς Λακεδαιμονίους περὶ τῆς εἰρήνης ἐγίνοντο. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ οἱ βουλόμενοι νεώτερα πράγματα ἐν τῇ πόλει γίνεσθαι ἐπεβούλευον, νομίζοντες κάλλιστον καιρὸν εἰληφέναι καὶ μάλιστ' ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὰ πράγματα, ὥς αὐτοὶ ἐβούλοντο, καταστήσασθαι. ἡγοῦντο δὲ οὐδὲν ἄλλο σφίσιν ἐμποδὼν εἶναι ἢ τοὺς τοῦ δήμου προεστηκότας καὶ τοὺς στρατηγοῦντας καὶ ταξιαρχοῦντας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. ἐγεγένητο, ἀφικνοῦνται, νομίζοντες, εἰληφέναι: Να γίνει χρονική αντικατάσταση στη φωνή που βρίσκονται.
2. «ἡγοῦντο δὲ οὐδὲν ἄλλο σφίσιν ἐμποδὼν εἶναι ἢ τοὺς τοῦ δήμου προεστηκότας καὶ τοὺς στρατηγοῦντας καὶ ταξιαρχοῦντας»: Να γίνει λεπτομερὴς συντακτικὴ ἀνάλυση.

1982: ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ 97-98

Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ· δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν δ' ἂν ὁ θεὸς διδῶ γενναίως. Ταῦτ' ἐποιοῦν οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ταῦθ' ὑμεῖς οἱ πρεσβύτεροι, οἱ Λακεδαιμονίους οὐ φίλους ὄντας οὐδ' εὐεργέτας, ἀλλὰ πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἡδίκηκότας καὶ μεγάλα, ἐπειδὴ Θηβαῖοι κρατήσαντες ἐν Λεύκτροις ἀνελεῖν ἐπεχείρουν, διεκωλύσατε, οὐ φοβηθέντες τὴν τότε Θηβαίοις ῥώμην καὶ δόξαν ὑπάρχουσαν, οὐδ' ὑπὲρ οἷα πεποιηκότων ἀνθρώπων κινδυνεύσετε διαλογισάμενοι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. ἀνελεῖν, ἐπεχείρουν, διεκωλύσατε, διαλογισάμενοι: Να γίνει χρονική αντικατάσταση των τύπων στη φωνή που βρίσκονται.
2. «δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα»: Να γίνει λεπτομερὴς συντακτικὴ ἀνάλυση.

1983: Πλάτωνος, Ἰππίας ἐλάσσων 369d-e

{ΣΩ.} Ὡς Ἰππία, ἐγὼ τοι οὐκ ἀμφισβητῶ μὴ οὐχὶ σὲ εἶναι σοφώτερον ἢ ἐμέ· ἀλλ' ἀεὶ εἴωθα, ἐπειδάν τις λέγῃ τι, προσέχειν τὸν νοῦν, ἄλλως τε καὶ ἐπειδάν μοι δοκῇ σοφὸς εἶναι ὁ λέγων, καὶ ἐπιθυμῶν μαθεῖν ὅτι λέγει διαπυνθάνομαι καὶ ἐπανασκοπῶ καὶ συμβιβάζω τὰ λεγόμενα, ἵνα μάθω· ἐὰν δὲ φαῦλος δοκῇ μοι εἶναι ὁ λέγων, οὔτε ἐπανερωτῶ οὔτε μοι μέλει ὧν λέγει. καὶ γνώση τούτῳ οὐς ἂν ἐγὼ ἡγῶμαι σοφοὺς εἶναι· εὐρήσεις γάρ με λιπαρῇ ὄντα περὶ τὰ λεγόμενα ὑπὸ τούτου καὶ πυνθανόμενον παρ' αὐτοῦ, ἵνα μαθῶν τι ὠφελῇθω.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **προσέχειν, διαπυνθάνομαι, ἐπανερωτῶ, εὐρήσεις:** Να γραφούν το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής και το απαρέμφατο αορίστου και παρακειμένου, στη φωνή όπου βρίσκονται.
2. **«Ἐὰν δὲ φαῦλος... σοφούς εἶναι»:** Να γίνει χωρισμός και χαρακτηρισμός των προτάσεων, να γίνει λεπτομερής συντακτική ανάλυση του χωρίου: «καὶ γνώσει... σοφούς εἶναι».

1984: Δημοσθένους, Περὶ τῆς Ῥοδίων ἐλευθερίας 32-33

ἐχρῆν γάρ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν ὑμᾶς περὶ τῆς ἐν τῇ πολιτεία τάξεως ἥνπερ περὶ τῆς ἐν ταῖς στρατείαις ἔχετε. τίς οὖν ἐστὶν αὕτη; ὑμεῖς τὸν λιπόντα τὴν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τάξιν ταχθεῖσαν, ἄτιμον οἴεσθε προσήκειν εἶναι καὶ μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν. χρῆν τοίνυν καὶ τοὺς τὴν ὑπὸ τῶν προγόνων τάξιν ἐν τῇ πολιτεία παραδεδομένην λιπόντας καὶ πολιτευομένους ὀλιγαρχικῶς ἀτίμους τοῦ συμβουλευεῖν ὑμῖν αὐτοῖς ποιεῖσθαι· νῦν δὲ τῶν μὲν συμμάχων τοὺς τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον κρινεῖν ὁμομοκότας νομίζετ' εὐνουστάτους, τῶν δὲ πολιτευομένων οὐς ἴστε σαφῶς τοὺς τῆς πόλεως ἐχθροὺς ἡρημένους, τούτους πιστοτάτους ἡγεῖσθε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει χρονική αντικατάσταση στη φωνή που βρίσκεται το καθένα και να κλιθεῖ ο ενεστώτας της προστακτικής του ὁμομοκότας και του ἴστε.
2. Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι αντωνυμίες που υπάρχουν στο κείμενο.

1985: Θουκυδίδου Ἱστορία 3, 113, 5-6

ὁ δὲ κῆρυξ ὥς ἤκουσε καὶ ἔγνω ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς πόλεως βοήθεια διέφθαρται, ἀνοιμώξας καὶ ἐκπλαγεὶς τῷ μεγέθει τῶν παρόντων κακῶν ἀπῆλθεν εὐθὺς ἄπρακτος καὶ οὐκέτι ἀπῆτει τοὺς νεκρούς. πάθος γὰρ τοῦτο μῖα πόλει Ἑλληνίδι ἐν ἴσαις ἡμέραις μέγιστον δὴ τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε ἐγένετο. καὶ ἀριθμὸν οὐκ ἔγραψα τῶν ἀποθανόντων, διότι ἄπιστον τὸ πλῆθος λέγεται ἀπολέσθαι ὥς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς πόλεως. Ἀμπρακίαν μέντοι οἶδα ὅτι, εἰ ἐβουλήθησαν Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφίλοχοι Ἀθηναίοις καὶ Δημοσθένει πειθόμενοι ἐξελεῖν, αὐτοβοεῖ ἂν εἶλον· νῦν δ' ἔδεισαν μὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντες αὐτὴν χαλεπώτεροι σφίσι πάροικοι ᾧσιν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **α. ἐκπλαγεῖς, ἀπολέσθαι, εἶλον:** Να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο στο χρόνο και στη φωνή που βρίσκεται το καθένα σε όλες τις εγκλίσεις (όχι απαρέμφατο και μετοχή).
- β. ἐκπλαγεῖς, ἀπῆλθεν, ἀπολέσθαι, οἶδα, εἶλον:** Να γραφεί το β ενικό και γ πληθυντικό πρόσωπο του παρατατικού της οριστικής των ρημάτων αυτών στη φωνή που βρίσκεται το καθένα.
2. **α.** Να γραφούν οι δευτετεύουσες προτάσεις του κειμένου (ολόκληρες), να χαρακτηριστούν και να δηλωθεῖ ο συντακτικός ρόλος των ονοματικών προτάσεων.

β. εἰ ἐβουλήθησαν, εἶλον ἄν: Τι δηλώνει ο υποθετικός λόγος και ποια μορφή θα είχε, αν επρόκειτο να δηλώσει απλή σκέψη;

1986: Ἰσαίου, Περὶ τοῦ Μενεκλέους κλήρου 40-42

Ἐγὼ δ' οἶμαι καταφανὲς ὑμῖν ἅπασι τοῦτ' εἶναι, ὥς καὶ παρὰ τούτων αὐτῶν ὁμολογούμενόν ἐστιν ὅτι Μενεκλῆς οὐ παρεφρόνει, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον οὗτος νυνί, ὅς γε ποιησάμενος τῆς ἔχθρας διάλυσιν πρὸς ἡμᾶς καὶ ὁμόσας ὄρκους πάλιν νῦν ἤκει τὰ ὁμολογηθέντα καὶ ὁμοθέντα παραβάς, καὶ ἀφελέσθαι με ἀξιοῖ ταυτὶ τὰ λοιπά, οὕτως ὄντα μικρά. Ἐγὼ δὲ εἰ μὴ πάνυ τὸ πρᾶγμα αἰσχροὺς εἶναι ἐνόμιζον καὶ ἐπονείδιστον, προδοῦναι τὸν πατέρα οὗ εἶναι ὠνομάσθην καὶ ὅς ἐποιήσατό με, ταχὺ ἂν ἀπέστην αὐτῷ τῶν ἐκείνου· ἔστι γὰρ ὑπόλοιπον οὐδὲ ἓν, ὥς καὶ ὑμᾶς οἶομαι αἰσθάνεσθαι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- α. παραβάς, αἰσθάνεσθαι:** Να γραφεί το β' πληθυντικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του αορίστου στην ίδια φωνή (όχι απαρέμφατο και μετοχή).
β. καταφανές, πολύ, αἰσχροὺς, ταχύ: Να γραφούν τα παραθετικά τους στον ίδιο τύπο.
- ἅπασι, ποιησάμενος, τῆς ἔχθρας, με (το πρώτο από τα δύο), προδοῦναι, οὗ, αὐτῷ, τῶν ἐκείνου:** Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι παραπάνω λέξεις.

1987: Ἀνδοκίδου, Περὶ τῶν μυστηρίων 54-55

Εἰ οὖν τινι ὑμῶν, ὃ ἄνδρες, <ἦ> τῶν ἄλλων πολιτῶν γνώμη τοιαύτη παρεισθίκεται πρότερον περὶ ἐμοῦ, ὥς ἄρα ἐγὼ ἐμήνυσσα κατὰ τῶν ἐταίρων τῶν ἐμαυτοῦ, ὅπως ἐκεῖνοι μὲν ἀπόλιντο, ἐγὼ δὲ σωθείην, ἃ ἐλογοποιοῦν οἱ ἐχθροὶ περὶ ἐμοῦ, βουλόμενοι διαβάλλειν με, σκοπεῖσθε ἐξ αὐτῶν τῶν γεγεννημένων. Νῦν γὰρ ἐμὲ μὲν λόγον <δεῖ> διδόναι τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων μετὰ τῆς ἀληθείας, αὐτῶν παρόντων οἵπερ ἡμάρτον καὶ ἔφυγον ταῦτα ποιήσαντες, ἴσασι δὲ ἄριστα εἴτε ψεύδομαι εἴτε ἀληθῆ λέγω, ἔξεστι δὲ αὐτοῖς ἐλέγχειν με ἐν τῷ ἐμῷ λόγῳ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- α. ἀπόλιντο, ἴσασι, δοῦναι:** Να γραφούν το β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο των ρημάτων σε όλες τις εγκλίσεις, στο χρόνο και στη φωνή που βρίσκεται το καθένα (όχι απαρέμφατο και μετοχή).
β. τινι, ἐμαυτοῦ, οἵπερ, τοιαύτη: Να γραφούν η γενική, δοτική και αιτιατική πληθυντικού στο γένος που βρίσκεται κάθε λέξη.
- α. «ὥς ἄρα ἐγὼ... τῶν ἐμαυτοῦ, ὅπως... ἀπόλιντο, εἴτε ψεύδομαι εἴτε ἀληθῆ λέγω»:** να χαρακτηριστεί η κάθε πρόταση συντακτικά και να δικαιολογηθεί η ἐγκλίση της (δεν ζητεῖται συντακτικὴ ἀνάλυση).
β. τῶν ἐμαυτοῦ, ἐμέ, δοῦναι, ἐμοί, αὐτοῖς: να χαρακτηριστεί κάθε λέξη συντακτικά.

1988: Θουκυδίδου, Ἱστορίαι 1. 23

Τῶν δὲ πρότερον ἔργων μέγιστον ἐπράχθη τὸ Μηδικόν, καὶ τοῦτο ὁμῶς δυοῖν ναυμαχίαιν καὶ πεζομαχίαιν ταχεῖαν τὴν κρίσιν ἔσχεν. Τούτου δὲ τοῦ πολέμου μῆκος τε μέγα προὔβη, παθήματά τε ξυνηνέχθη γενέσθαι ἐν αὐτῷ τῇ Ἑλλάδι οἷα οὐχ ἕτερα ἐν ἴσῳ χρόνῳ. Οὕτε γὰρ πόλεις τοσαῖδε ληφθεῖσαι ἡρηνώθησαν, αἱ μὲν ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀντιπολεμούντων (εἰσὶ δ' αἱ καὶ οἰκήτορας μετέβαλον ἀλίσκόμεναι), οὕτε φυγαὶ τοσαῖδε ἀνθρώπων καὶ φόνος, ὁ μὲν κατ' αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὁ δὲ διὰ τὸ στασιάζειν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **άλισκόμεναι:** Ποιο είναι το αντίστοιχο κατά σημασία ενεργητικό ρήμα; Να γραφούν τα απαρέμφατα όλων των χρόνων αυτών των δύο ρημάτων.
2. **«Τούτου δὲ τοῦ πολέμου... ἀντιπολεμοῦντων, οὔτε φυγαῖ... φόνος»:** Να βρεθούν οι σύνδεσμοι στο τμήμα αυτό του κειμένου και να δηλωθεί ποιες περιόδους, προτάσεις ή λέξεις συνδέουν (εξαιρείται από την παρατήρηση η παρένθεση).

1989: Ἰσοκράτους, Περὶ ἀντιδόσεως 15-16

Νῦν δὲ λέγει μὲν ὡς ἐγὼ τοὺς ἥττους λόγους κρείττους δύναμαι ποιεῖν, τοσοῦτον δέ μου καταπεφρόνηκεν ὥστ' αὐτὸς ψευδόμενος ἐμοῦ τάληθ' ἔλεγοντος ἐλπίζει ῥαδίως ἐπικρατήσῃν. Οὕτω δέ μοι δυσκόλως ἅπαντα συμβέβηκεν ὥστ' οἱ μὲν ἄλλοι τοῖς λόγοις διαλύονται τὰς διαβολὰς, ἐμοῦ δὲ Λυσίμαχος αὐτοὺς τοὺς λόγους μάλιστα διαβέβληκεν ἴν', ἣν μὲν ἱκανῶς δόξω λέγειν, ἔνοχος ὢν φανῶ τοῖς ὑπὸ τούτου περὶ τῆς δεινότητος τῆς ἐμῆς προειρημένοις, ἣν δ' ἐνδεέστερον τύχῃ διαλεχθεῖς ὢν οὗτος ὑμᾶς προσδοκᾶν πεποίηκεν, τὰς πράξεις ἡγήσησθέ μου χείρους εἶναι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **α. κρείττους χείρους:** Να γραφούν οι άλλοι βαθμοί του αρσενικού και του ουδετέρου γένους των επιθέτων αυτών στην ίδια πτώση και στον ίδιο αριθμό.
β. ἡγήσησθε: Να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του μέσου αορίστου.
γ. συμβέβηκεν: Να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του αορίστου β'.
2. **α. ἐλπίζει, δόξω, φανῶ:** Να γραφούν οι προτάσεις στις οποίες ανήκουν τα ρήματα αυτά, να χαρακτηριστούν οι προτάσεις αυτές συντακτικά και να δικαιολογηθεί η ἐγκλιση με την οποία εκφέρονται.
β. κρείττους, ὑπὸ τούτου, διαλεχθεῖς, ὢν: Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι λέξεις

1990: Ἰσοκράτους, Περὶ εἰρήνης 36

Ἡβουλόμεν δ' ἄν, ὥσπερ προσῆκόν ἐστιν ἐπαινεῖσθαι τὴν ἀρετὴν, οὕτω πρόχειρον εἶναι πεῖσαι τοὺς ἀκούοντας ἀσκεῖν αὐτήν· νῦν δὲ δέδοικα μὴ μάτην τὰ τοιαῦτα λέγωμεν. Διεφθάρμεθα γὰρ πολὺν ἤδη χρόνον ὑπ' ἀνθρώπων οὐδὲν ἄλλ' ἢ φενακίζειν δυναμένων, οἱ τοσοῦτον τοῦ πλήθους καταπεφρονήκασιν ὥστ' ὅποταν βουλευθῶσιν πόλεμον πρὸς τινας ἐξενεγκεῖν, αὐτοὶ χρήματα λαμβάνοντες λέγειν τολμῶσιν ὡς χρὴ τοὺς προγόνους μιμεῖσθαι καὶ μὴ περιορᾶν ἡμᾶς αὐτοὺς καταγελωμένους, μηδὲ τὴν θάλατταν πλέοντας τοὺς μὴ τὰς συντάξεις ἐθέλοντας ἡμῖν ὑποτελεῖν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **διεφθάρμεθα, ἐξενεγκεῖν, περιορᾶν, πλέοντας:** Να γραφεί το α' και β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής όλων των χρόνων στη φωνή που βρίσκεται το καθένα.
2. **α. «Διεφθάρμεθα ... ὑποτελεῖν»:** Να αναγνωρισθούν οι δευτερεύουσες προτάσεις και να δικαιολογηθεί η ἐγκλιση με την οποία εκφέρονται.
3. **β. πρόχειρον εἶναι, τοῦ πλήθους, καταγελωμένους, ἡμῖν:** Να αναγνωρισθούν συντακτικά.

1991: Ξενοφῶν, Κύρου Ἀνάβασις, 3, 2, 1-3

Ἐπεὶ δὲ ἤρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε, καὶ εἰς τὸ μέσον ἦκον οἱ ἄρχοντες, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς, προφυλακὰς καταστήσαντας, συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτος μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὥδε· ἄνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὅποτε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν, πρὸς δ' ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ Ἀριαῖον οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὄντες

προδεδώκασιν ἡμᾶς· ὁμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας ἀγαθοὺς τελέθειν καὶ μὴ ὑφίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι, ὅπως, ἦν μὲν δυνώμεθα, καλῶς νικῶντες σφζώμεθα, εἰ δὲ μή, ἀλλὰ καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν, ὑποχέριοι δὲ μηδέποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- 1. προδεδώκασιν, ὑφίεσθαι, ἀποθνήσκωμεν, ἀνέστη:** Να γραφεί στην ίδια φωνή το β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο της ευκτικής και προστακτικής αορίστου β' των παραπάνω ρημάτων.
- 2. ὁμως δὲ...σφζώμεθα:** Να αναγνωριστούν οι προτάσεις της ημιπεριόδου. Να χαρακτηριστεί ο υποθετικός λόγος και να μετατραπεί σε υποθετικό λόγο που να δηλώνει την απλή σκέψη.
- 3. πρῶτος, στρατηγῶν, οἱ ἀμφὶ Ἀριαῖον, σύμμαχοι, ὑφίεσθαι, νικῶντες, ζῶντες, τοῖς πολεμίοις:** Να αναγνωριστούν συντακτικῶς οι ὅροι.

1992: Ἀνδοκίδου, Περὶ τῶν μυστηρίων, 32-33

Νομίσατε τοίνυν ἀσέβημα οὐδὲν ἔλαττον εἶναι τῶν μηδὲν ἡδίκηκότων ἀσεβεῖν καταγνῶναι ἢ τοὺς ἡσεβηκότας μὴ τιμωρεῖσθαι. Ὡστ' ἐγὼ ὑμῖν πολὺ μᾶλλον τῶν κατηγορῶν πρὸς τοῖν θεοῖν ἐπισκῆπτω, ὑπὲρ τε τῶν ἱερῶν ἃ εἶδετε, καὶ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων οἱ τῆς ἐορτῆς ἕνεκα ἔρχονται δεῦρο· εἰ μὲν τι ἡσέβηκα ἢ ὡμολόγηκα ἢ ἐμήνυσα κατὰ τινος ἀνθρώπων, ἢ ἄλλος τις περὶ ἐμοῦ, ἀποκτείνεται με· οὐ παραιτοῦμαι· εἰ δὲ οὐδὲν ἡμάρτηταί μοι, καὶ τοῦτο ὑμῖν ἀποδείκνυμι σαφῶς, δέομαι ὑμῶν αὐτό φανερόν τοις Ἑλλήσι πᾶσι ποιῆσαι, ὡς ἀδίκως εἰς τόνδε τὸν ἀγῶνα κατέστην.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- 1. α) ἔρχονται, δέομαι, ἀποκτείνετε, καταγνῶναι:** να γραφεί το β' ενικό και γ' πληθυντικό πρόσωπο των ρημάτων στο χρόνο που βρίσκονται σε όλες τις εγκλίσεις.
β) ἔλαττον, σαφῶς, μᾶλλον, πολὺ: να γραφούν οι τύποι και στους τρεις βαθμούς και των δύο πρώτων να κλιθεῖ το αρσενικό γένος του επιθέτου στο βαθμό που βρίσκονται οι τύποι.
- 2. α) Να γίνει συντακτική ἀνάλυση της α' περιόδου. β) εἰ μὲν τι...ἀποκτείνεται με:** να χαρακτηριστεί ο σύνθετος υποθετικός λόγος και να μετατραπεί σε υποθετικούς λόγους που να δηλώνουν το αντίθετο του πραγματικού και την απλή σκέψη.

1993: Δημοσθένους, Κατὰ Ολυμπιοδώρου, 51

Ἀνδροκλείδης δ' οὕτοσί πάρεστιν· ἐγὼ γὰρ αὐτῷ ἐπήγγειλα ἥκειν ἔχοντι τὰς συνθήκας. Καὶ συγχωρῶ, ὃ ἄνδρες δικασταί, ἐν τῷ τούτου λόγῳ ἢ ἐν τῷ προτέρῳ ἢ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀνοιχθῆναι· οὐδὲν γὰρ μοι διαφέρει. Ὑμᾶς δὲ βούλομαι ἀκοῦσαι τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὄρκους, οὓς ὡμόσαμεν ἀλλήλοις ἐγὼ καὶ Ὀλυμπιόδωρος οὕτοσί. Καὶ εἰ μὲν συγχωρεῖ, ἔστω ταῦτα, καὶ ὑμεῖς ἀκούετε, ἐπειδὴν τούτῳ δοκῇ· ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ταῦτα ποιεῖν, οὐκ ἤδη καταφανὴς ἔσται, ὃ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἀναισχυντότατός ἐστιν ἀνθρώπων ἀπάντων, καὶ δικαίως οὐδ' ἂν ὀτιοῦν ἀποδέχοισθε τούτου ὡς ὑγιὲς τι λέγοντος;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- 1. α) ἐπήγγειλα, ὡμόσαμεν, ἀποδέχοισθε:** να γραφεί το β' ενικό όλων των χρόνων της προστακτικής και οριστικής ἐγκλίσεως στην αυτή φωνή.
β) προτέρῳ, ὑστέρῳ, καταφανὴς, ὑγιὲς: να γραφούν οι αντίστοιχοι τύποι των άλλων βαθμῶν (όπου απαντούν). Τα ἐπίθετα καταφανὴς, ὑγιὲς να κλιθῶν και στους δύο αριθμούς στο γένος και βαθμό που βρίσκονται.

2. α) Να γίνει συντακτική αναγνώριση των λέξεων: **έχοντι, άνοιχθήναι, μοι, άλλήλοις, ταύτα (το πρώτο του κειμένου), ανθρώπων, ότιοϋν, ύγιές.**
β) Να βρεθούν και να χαρακτηριστούν οι υποθετικοί λόγοι του αδίδακτου κειμένου.

1994: Ξενοφώντας, Έλληνικά 7.4. 39-40

Ἀκούων οὖν ὁ Θηβαῖος ἠπόρει τε ὃ τι χρήσαιτο τῷ πράγματι καὶ ἀφίησι πάντας τοὺς ἄνδρας. Καὶ τῇ ὕστεραίᾳ συγκαλέσας τῶν Ἀρκάδων ὅποσοι γε δὴ συνελθεῖν ἠθέλησαν, ἀπελογεῖτο ὡς ἐξαπατηθεῖη. Ἀκοῦσαι γὰρ ἔφη ὡς Λακεδαιμόνιοί τε εἶεν σὺν τοῖς ὅπλοις ἐπὶ τοῖς ὁρίοις προδιδόναι τε μέλλοιεν αὐτοῖς τὴν Τεγέαν τῶν Ἀρκάδων τινές. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐκείνον μὲν, καίπερ γινώσκοντες ὅτι ἐψεύδετο περὶ σφῶν, ἀφίεσαν· πέμψαντες δ' εἰς Θήβας πρέσβεις κατηγόρουσιν αὐτοῦ ὡς δεῖν ἀποθανεῖν. Τὸν δ' Ἐπαμεινώνδαν ἔφασαν, καὶ γὰρ στρατηγῶν τότε ἐτύγχανε, λέγειν ὡς πολὺ ὀρθότερον ποιήσειεν, ὅτε συνελάμβανε τοὺς ἄνδρας ἢ ὅτε ἀφῆκε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α. **προδιδόναι, ἀφῆκε:** Να αντικατασταθοῦν χρονικά οι τύποι στη φωνή που βρίσκονται.
χρήσαιτο: Να κλιθεῖ ο παρατατικός.
ἐψεύδετο: Να κλιθεῖ ο παρακείμενος μέσης φωνής στην προστακτική.
β. **πρέσβεις:** Να κλιθεῖ στον ενικό και πληθυντικό.
πολύ, ὀρθότερον: Να γραφοῦν οι τρεις βαθμοὶ των αντίστοιχων επιθέτων στη γενική ενικού του αρσενικού γένους.
2. **Ἀκούων οὖν ὁ Θηβαῖος... τῶν Ἀρκάδων τινες:** Να βρεθοῦν οι δευτερεύουσες προτάσεις του τμήματος αυτού, να αναγνωρισθεῖ το εἶδος τους και να δικαιολογηθεῖ ο τρόπος εισαγωγῆς και εκφορᾶς τους. Ποια εἶναι η συντακτικὴ θέση της κάθε πρότασης;

1996: Πλάτωνος Ἐπιστολή Ζ 350 b - c

Ἐλθὼν δὲ εἰς Πελοπόννησον εἰς Ὀλυμπίαν, Δίωνα καταλαβὼν θεωροῦντα, ἡγγελλον τὰ γεγονότα· ὁ δὲ τὸν Δία ἐπιμαρτυράμενος εὐθὺς παρήγγελλεν ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς οἰκείοις καὶ φίλοις παρασκευάζεσθαι τιμωρεῖσθαι Διονύσιον, ἡμᾶς μὲν ξεναπατίας χάριν – οὕτω γὰρ ἔλεγεν τε καὶ ἐνόει – αὐτὸν δ' ἐκβολῆς ἀδίκου καὶ φυγῆς. Ἀκούσας δ' ἐγὼ τοὺς μὲν φίλους παρακαλεῖν αὐτὸν ἐκέλευον, εἰ βούλοιντο· «Ἐμὲ δ'» εἶπον ὅτι «σὺ μετὰ τῶν ἄλλων βία τινὰ τρόπον σύσσιτον καὶ συνέστιον καὶ κοινωνὸν ἱερῶν Διονυσίῳ ἐποίησας, ὃς ἴσως ἡγεῖτο διαβαλλόντων πολλῶν ἐπιβουλεύειν ἐμὲ μετὰ σοῦ ἐαυτῷ καὶ τῇ τυραννίδι, καὶ ὁμῶς οὐκ ἀπέκτεινεν, ἠδέσθη δέ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **παρήγγελλεν:** Να γραφεῖ το β' ενικό πρόσωπο στην ευκτική και προστακτική σε όλους τους χρόνους στην ἴδια φωνή.
βούλοιντο: Να γίνει χρονικὴ αντικατάσταση και να γραφοῦν τα ἀπαρέμφата και οι μετοχές (στην ονομαστικὴ ενικού αρσενικού γένους) σε όλους τους χρόνους.
ἀπέκτεινεν: Να γίνει χρονικὴ αντικατάσταση και να κλιθεῖ η ευκτική του μέλλοντα.
διαβαλλόντων: Να γίνει χρονικὴ αντικατάσταση και να κλιθεῖ η προστακτικὴ αορίστου β στην ἴδια φωνή.
2. α. **«Ἐλθὼν ... τὰ γεγονότα»:** Να αναγνωρισθοῦν συντακτικῶς οι μετοχές της ημιπεριόδου και η μετοχή τα γεγονότα να ἀναπτυχθεῖ στην ἀντίστοιχη (ισοδύναμη) δευτερεύουσα πρόταση.
«ἀκούσας δ' ἐγὼ ... ἐκέλευον»: Να γίνει πλήρης συντακτικὴ ἀνάλυση και η μετοχή ἀκούσας να ἀναπτυχθεῖ στην ἀντίστοιχη (ισοδύναμη) δευτερεύουσα πρόταση.

- β. «ὁ δὲ τὸν Δία ...Διονύσιον»:** Να γίνει πλήρης συντακτική ανάλυση.
«παρασκευάζεσθαι τιμωρεῖσθαι Διονύσιον»: Να μετατραπεί σε ευθύ λόγο.

1997: Ξενοφώντας, Απομνημονεύματα 3. 11. 1-2

Γυναικὸς δὲ ποτε οὔσης ἐν τῇ πόλει καλῆς, ἥ ὄνομα ἦν Θεοδότῃ, καὶ οἷας συνεῖναι τῷ πείθοντι, μνησθέντος αὐτῆς τῶν παρόντων τινὸς καὶ εἰπόντος ὅτι κρεῖττον εἶη λόγου τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς, καὶ ζωγράφους φήσαντος εἰσιέναι πρὸς αὐτὴν ἀπεικασομένους, οἷς ἐκείνην ἐπιδεικνύειν ἑαυτῆς ὅσα καλῶς ἔχοι, Ἰτέον ἂν εἶη θεασομένους, ἔφη ὁ Σωκράτης· οὐ γὰρ δὴ ἀκούσασί γε τὸ λόγου κρεῖττον ἔστι καταμαθεῖν. Καὶ ὁ διηγησάμενος, Οὐκ ἂν φθάνοιτ', ἔφη, ἀκολουθοῦντες. Οὕτω μὲν δὴ πορευθέντες πρὸς τὴν Θεοδότῃν καὶ καταλαβόντες ζωγράφῳ τινὶ παρεστηκυῖαν ἐθεάσαντο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- τῷ πείθοντι:** Να κλιθεῖ στο γένος και τον αριθμό που βρίσκεται.
τῆς γυναικὸς: Να κλιθεῖ στον αριθμό που βρίσκεται.
εἰσιέναι: Να κλιθεῖ ο παρατατικός
ἀκούσασι: Να γίνει χρονική αντικατάσταση στην ίδια φωνή.
φθάνοιτ': Να κλιθεῖ η υποτακτική αορίστου β στον πληθυντικό αριθμό και η ευκτική αορίστου β στον ενικό αριθμό.
παραστηκυῖαν: Να γραφούν η δοτική και η αιτιατική του πληθυντικού αριθμού και στα τρία γένη (στον ίδιο χρόνο και την ίδια φωνή).
- α.** Να χαρακτηριστούν συντακτικῶς οι λέξεις: ἥ, τῷ πείθοντι, αὐτῆς, λόγου (η πρώτη του κειμένου), ζωγράφους, ἀπεικασομένους, οἷς ἀκολουθοῦντες
β. «ἰτέον ἂν εἶη θεασομένους»: Να συνταχθεῖ η πρόταση, αφού πρώτα αναλύσετε το ρηματικό επίθετο.

1998: Ξενοφώντας «Απομνημονεύματα» 3.11. 1-2

Γυναικὸς δὲ ποτε οὔσης ἐν τῇ πόλει καλῆς, ἥ ὄνομα ἦν Θεοδότῃ, καὶ οἷας συνεῖναι τῷ πείθοντι, μνησθέντος αὐτῆς τῶν παρόντων τινὸς καὶ εἰπόντος ὅτι κρεῖττον εἶη λόγου τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς, καὶ ζωγράφους φήσαντος εἰσιέναι πρὸς αὐτὴν ἀπεικασομένους, οἷς ἐκείνην ἐπιδεικνύειν ἑαυτῆς ὅσα καλῶς ἔχοι, Ἰτέον ἂν εἶη θεασομένους, ἔφη ὁ Σωκράτης· οὐ γὰρ δὴ ἀκούσασί γε τὸ λόγου κρεῖττον ἔστι καταμαθεῖν. καὶ ὁ διηγησάμενος, Οὐκ ἂν φθάνοιτ', ἔφη, ἀκολουθοῦντες. οὕτω μὲν δὴ πορευθέντες πρὸς τὴν Θεοδότῃν καὶ καταλαβόντες ζωγράφῳ τινὶ παρεστηκυῖαν ἐθεάσαντο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- τῷ πείθοντι:** Να κλιθεῖ στο γένος και τον αριθμό που βρίσκεται
τῆς γυναικὸς: Να κλιθεῖ στον αριθμό που βρίσκεται.
εἰσιέναι: Να κλιθεῖ ο παρατατικός.
ἀκούσασι: Να γίνει χρονική αντικατάσταση στην ίδια φωνή.
φθάνοιτ': Να κλιθεῖ η υποτακτική αορίστου β στον πληθυντικό αριθμό και η ευκτική αορίστου β στον ενικό αριθμό.
παραστηκυῖαν : Να γραφούν η δοτική και η αιτιατική του πληθυντικού αριθμού και στα τρία γένη (στον ίδιο χρόνο και την ίδια φωνή).
- α.** Να χαρακτηριστούν συντακτικῶς οι λέξεις: ἥ, τῷ πείθοντι, αὐτῆς, λόγου (η πρώτη του κειμένου), ζωγράφους, ἀπεικασομένους, ἀκολουθοῦντες.
β. ἰτέον ἂν εἶη θεασομένους : Να συνταχθεῖ η πρόταση, αφού πρώτα αναλύσετε το ρηματικό επίθετο.

1999: Πλάτωνος «Γοργίας» 460e-461b

Ἐγὼ τοίνυν σου τότε ταῦτα λέγοντος ὑπέλαβον ὥς οὐδέποτε ἂν εἴη ἡ ῥητορικὴ ἄδικον πρᾶγμα, ὃ γ' αἰεὶ περὶ δικαιοσύνης τοὺς λόγους ποιεῖται· ἐπειδὴ δὲ ὀλίγον ὕστερον ἔλεγες ὅτι ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ κἂν ἀδίκως χρῶτο, οὕτω θαυμάσας καὶ ἡγησάμενος οὐ συνάδειν τὰ λεγόμενα ἐκείνους εἶπον τοὺς λόγους, ὅτι εἰ μὲν κέρδος ἡγοῖο εἶναι τὸ ἐλέγχεσθαι ὥσπερ ἐγὼ, ἄξιον εἴη διαλέγεσθαι, εἰ δὲ μὴ, ἔαν χαίρειν. ὕστερον δὲ ἡμῶν ἐπισκοπούμενων ὁρᾷς δὴ καὶ αὐτὸς ὅτι αὐτὸ ὁμολογεῖται τὸν ῥητορικὸν ἀδύνατον εἶναι ἀδίκως χρῆσθαι τῇ ῥητορικῇ καὶ ἐθέλειν ἀδικεῖν. ταῦτα οὖν ὅπῃ ποτὲ ἔχει, μὰ τὸν κύνα, ὃ Γοργία, οὐκ ὀλίγης συνουσίας ἐστὶν ὥστε ἱκανῶς διασκέψασθαι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **ἐγὼ:** Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις του γ προσώπου στον ενικό και πληθυντικό αριθμό
χρῶτο: Να γραφεί το β' πρόσωπο ενικού όλων των εγκλίσεων στον χρόνο που βρίσκεται.
ἡγοῖο: Να γίνει χρονική αντικατάσταση στη μέση φωνή και να κλιθεῖ ο παρατατικός στον ενικό αριθμό.
κύνα: Να κλιθεῖ στον ενικό και πληθυντικό αριθμό.
ὀλίγης: Να κλιθεῖ ο πληθυντικός αριθμός του συγκεκριμένου τύπου στον συγκριτικό βαθμό.
2. **α. «ἐπειδὴ ... χαίρειν»:** Να εντοπισθούν οι ειδικές προτάσεις, να δηλωθεῖ η συντακτικὴ τους θέση και να δικαιολογηθεῖ ο τρόπος εισαγωγῆς και εκφοράς τους
β. «σου... λέγοντος»: Να αναπτυχθεῖ η μετοχή στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.
«ὁμολογεῖται... ἀδικεῖν»: Να μετατραπεί σε ευθύ λόγο.

2000: Ἰσοκράτους Νικοκλῆς, 27-28

Ὡς δὲ προσηκόντως τὴν ἀρχὴν ἡμεῖς ἔχομεν, πολὺ τούτου συντομώτερος καὶ μᾶλλον ὁμολογούμενος ὁ λόγος ἐστίν. Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι Τεῦκρος μὲν ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγός, παραλαβὼν τοὺς τῶν ἄλλων πολιτῶν προγόνους, πλεύσας δεῦρο καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς ἔκτισεν καὶ τὴν χώραν κατένειμεν, ὁ δὲ πατὴρ Εὐαγόρας ἀπολεσάντων ἐτέρων τὴν ἀρχὴν πάλιν ἀνέλαβεν, ὑποστὰς τοὺς μεγίστους κινδύνους, καὶ τοσοῦτον μετέστησεν ὥστε μηκέτι Φοίνικας Σαλαμινίων τυραννεῖν, ἀλλ' ὥνπερ ἦν τὴν ἀρχὴν, τούτους καὶ νῦν ἔχει τὴν βασιλείαν;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **α)** Να γράψετε το θηλυκό γένος των παρακάτω μετοχών στον αριθμό και την πτώση που βρίσκονται: **ὁμολογούμενος, πλεύσας, ἀπολεσάντων, ὑποστὰς.**
β) Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στον αντίστοιχο τύπο της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα: **κατένειμεν, ἀνέλαβεν, μετέστησεν.**
2. Να χαρακτηρισθούν συντακτικῶς οι υπογραμμισμένες λέξεις στο απόσπασμα που ακολουθεῖ:
“...ὁ δὲ πατὴρ Εὐαγόρας ἀπολεσάντων ἐτέρων τὴν ἀρχὴν πάλιν ἀνέλαβεν, ὑποστὰς τοὺς μεγίστους κινδύνους, καὶ τοσοῦτον μετέστησεν ὥστε μηκέτι Φοίνικας Σαλαμινίων τυραννεῖν, ἀλλ' ὥνπερ ἦν τὴν ἀρχὴν, τούτους καὶ νῦν ἔχει τὴν βασιλείαν”.

2001: Ξενοφώντος Ἑλληνικά Α' (γ') 8-10

ἐκ τούτου δὲ Ἀλκιβιάδης μὲν ὄχτεο εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ εἰς Χερρόνησον χρήματα πράξων· οἱ δὲ λοιποὶ στρατηγοὶ συνεχώρησαν πρὸς Φαρνάβαζον ὑπὲρ Καλχηδόνος εἴκοσι τάλαντα δοῦναι Ἀθηναίοις Φαρνάβαζον καὶ ὥς βασιλέα πρέσβεις Ἀθηναίων ἀναγαγεῖν, καὶ ὅρκους ἔδωκαν καὶ ἔλαβον παρὰ Φαρναβάζου ὑποτελεῖν τὸν φόρον Καλχηδονίους Ἀθηναίοις ὅσωνπερ εἰώθεσαν καὶ τὰ ὀφειλόμενα χρήματα ἀποδοῦναι, Ἀθηναίους δὲ

μη πολεμῆν Καλχηδονίοις, ἕως ἂν οἱ παρὰ βασιλέως πρέσβεις ἔλθωσιν. Ἀλκιβιάδης δὲ τοῖς ὅρκοις οὐκ ἐτύγχανε παρών, ἀλλὰ περὶ Σηλυμβρίαν ἦν·

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- α) συνεχώρησαν, ἀποδοῦναι:** Να κλίνετε την προστακτική των ρηματικών αυτών τύπων στο χρόνο και τη φωνή που βρίσκονται.
  - β) ἔλαβον:** Να κλίνετε στον ενικό αριθμό το αρσενικό γένος της μετοχής του ενεργητικού παρακειμένου.
- α) Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις μετοχές: πράξων, παρών.**
  - β) Να γράψετε την υπόθεση και την απόδοση του υποθετικού λόγου που λανθάνει στο κείμενο και να τον χαρακτηρίσετε.**

2002: Δημοσθένης κατά Μειδίου (169-170)

Ἐγὼ γὰρ οἶδ' ὅτι πολλοὶ πολλὰ κἀγάθ' ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι, οὐ κατὰ τὰς Μειδίου λητουργίας, οἱ μὲν ναυμαχίας νενικηκότες, οἱ δὲ πόλεις εἰληφότες, οἱ δὲ πολλὰ καὶ καλὰ τῇ πόλει στήσαντες τρόπαια· ἀλλ' ὅμως οὐδενὶ πώποτε τούτων δεδώκατε τὴν δωρεῖαν ταύτην οὐδ' ἂν δοίητε, ἐξεῖναι τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς ὑβρίζειν αὐτῶν ἐκάστω, ὅπότε' ἂν βούληται καὶ ὃν ἂν δύνηται τρόπον. οὐδὲ γὰρ Ἀρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι· τούτοις γὰρ δὴ μέγιστα δέδονται δωρεαὶ παρ' ὑμῶν καὶ ὑπὲρ μεγίστων. οὐδ' ἂν ἠγέσχεσθ', εἰ προσέγραψέ τις ἐν τῇ στήλῃ «ἐξεῖναι δὲ καὶ ὑβρίζειν αὐτοῖς ὃν ἂν βούλωνται».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- α.** Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τους παρακάτω πίνακες, στα κενά των οποίων θα συμπληρώσετε τους τύπους που ζητούνται. (Το επίθετο να γραφεί στην πτώση, στο γένος και στον αριθμό που βρίσκεται ο τύπος που δίνεται).

Επίρρημα			
	Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
καλά			

Επίθετο		
	Θετικός	Συγκριτικός
μεγίστων		

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

οἶδ(α): το τρίτο ενικό πρόσωπο της υποτακτικής και προστακτικής του ίδιου χρόνου.

δεδώκατε: το ίδιο πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού και του αορίστου β' της ίδιας φωνής.

δύνηται: το ίδιο πρόσωπο της ευκτικής στο χρόνο που βρίσκεται.

- «Ἐγὼ γὰρ οἶδ' ὅτι πολλοὶ πολλὰ κἀγάθ' ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι»:** Να γράψετε τη δευτερεύουσα πρόταση του χωρίου αυτού, να δηλώσετε το είδος της και να προσδιορίσετε το συντακτικό της ρόλο. Να μεταφέρετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

- Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις του κειμένου: κατὰ τὰς λητουργίας, τῇ πόλει, οὐδενί, ὑβρίζειν, ὑπὲρ μεγίστων.**

2003: Ξενοφώντας Απομνημονεύματα Δ. IV.16.

Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁμόνοιά γε μέγιστόν τε ἀγαθὸν δοκεῖ ταῖς πόλεσιν εἶναι καὶ πλειστάκις ἐν αὐταῖς αἶ τε γερούς καὶ οἱ ἄριστοι ἄνδρες παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμονοεῖν, καὶ πανταχοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι νόμος κεῖται τοὺς πολίτας ὁμνύναι ὁμονοήσκειν, καὶ πανταχοῦ ὁμνύουσι τὸν ὅρκον τοῦτον· οἶμαι δ' ἐγὼ ταῦτα γίνεσθαι οὐχ ὅπως τοὺς αὐτοὺς χοροὺς κρίνωσιν οἱ πολῖται, οὐδ' ὅπως τοὺς αὐτοὺς αὐλητὰς ἐπαινῶσιν, οὐδ' ὅπως τοὺς αὐτοὺς ποιητὰς αἰρῶνται, οὐδ' ἵνα τοῖς αὐτοῖς ἡδῶνται, ἀλλ' ἵνα τοῖς νόμοις πείθωνται. τούτοις γὰρ

τῶν πολιτῶν ἐμμενόντων, αἱ πόλεις ἰσχυρόταται τε καὶ εὐδαιμονέσταται γίνονται· ἄνευ δὲ ὁμονοίας οὐτ' ἂν πόλεις εὖ πολιτευθεῖη οὐτ' οἶκος καλῶς οἰκηθεῖη.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τους παρακάτω πίνακες, στα κενά των οποίων θα συμπληρώσετε τους τύπους που ζητούνται. (Η αντωνυμία να γραφεί στο γένος και στον αριθμό που βρίσκεται ο τύπος του κειμένου, που δίνεται).

Επίρρημα		
	Θετικός	Συγκριτικός
εὐδαιμονέσταται		

Αντωνυμία			
	Γενική	Δοτική	Αιτιατική
τούτων			

- β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
αἰρῶνται: το δεύτερο ενικό πρόσωπο της ευκτικής και της προστακτικής του αορίστου β' στη φωνή που βρίσκεται.

πείθονται: τον ίδιο τύπο στον παθητικό αόριστο.

ἐμμενόντων: το δεύτερο ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα και του αορίστου στη φωνή που βρίσκεται.

2. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **ἀγαθόν, εἶναι, ταῦτα, τούτοις, τῶν πολιτῶν.**
3. «οἱ ἄριστοι ἄνδρες παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμονοεῖν»: Να μεταφέρετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

2004: Ξενοφώντας Απομνημονεύματα Α, 6, 14 (14)

Ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτός, ὃ Ἀντιφῶν, ὥσπερ ἄλλος τις ἢ ἵππῳ ἀγαθῷ ἢ κυνὶ ἢ ὄρνιθι ἥδεται, οὕτω καὶ ἔτι μᾶλλον ἡδομαι φίλοις ἀγαθοῖς, καὶ ἐάν τι ἔχω ἀγαθόν, διδάσκω, καὶ ἄλλοις συνίστημι παρ' ὧν ἂν ἡγῶμαι ὠφελήσεσθαι τι αὐτοὺς εἰς ἀρετὴν· καὶ τοὺς θησαυροὺς τῶν πάλαι σοφῶν ἀνδρῶν, οὓς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν βιβλίοις γράψαντες, ἀνελίττων κοινῇ σὺν τοῖς φίλοις διέρχομαι, καὶ ἂν τι ὀρῶμεν ἀγαθόν, ἐκλεγόμεθα· καὶ μέγα νομίζομεν κέρδος, ἐὰν ἀλλήλοις φίλοι γινώμεθα. Ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούοντι ἐδόκει αὐτός τε μακάριος εἶναι καὶ τοὺς ἀκούοντας ἐπὶ καλοκάγαθίαν ἄγειν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
ὀρῶμεν: το ίδιο πρόσωπο στην ίδια έγκλιση και φωνή του αορίστου β'
γινώμεθα: το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β'
ὠφελήσεσθαι: το απαρέμφατο παρακειμένου ενεργητικής φωνής
συνίστημι: το δεύτερο ενικό πρόσωπο οριστικής αορίστου της ίδιας φωνής και τη γενική ενικού αρσενικού γένους της μετοχής ενεστώτα της ίδιας φωνής
- β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
ὄρνιθι: την αιτιατική ενικού
τι: τη δοτική πληθυντικού του ίδιου γένους
σοφῶν: την αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους
μέγα: τα παραθετικά επιθέτου στο γένος, τον αριθμό και την πτώση που βρίσκεται
ταῦτα: τη γενική πληθυντικού θηλυκού γένους

2. «ἄν τι ὀρῶμεν ἀγαθόν, ἐκλεγόμεθα». Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο και να τον μετατρέψετε σε υποθετικό λόγο του μη πραγματικού.
3. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τα παρακάτω: **φίλοις, εἰς ἀρετὴν, ἀλλήλοις, φίλοι, ἀκούοντι, εἶναι.**

2005: Λυκούργου Κατὰ Λεωκράτους 20 83-84

Τοῦτο γὰρ ἔχει μέγιστον ἢ πόλις ὑμῶν ἀγαθόν, ὅτι τῶν καλῶν ἔργων παράδειγμα τοῖς Ἑλλησι γέγονεν· ὅσον γὰρ τῷ χρόνῳ πασῶν ἐστὶν ἀρχαιοτάτη, τοσοῦτον οἱ πρόγονοι ἡμῶν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀρετῇ διενηνόχασιν. ἐπὶ Κόδρου γὰρ βασιλεύοντος Πελοποννησίοις γενομένης ἀφορίας κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ἔδοξε στρατεύειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἡμῶν, καὶ ἡμῶν τοὺς προγόνους ἐξαναστήσαντας κατανείμασθαι τὴν χώραν. καὶ πρῶτον μὲν εἰς Δελφοὺς ἀποστεύσαντες τὸν θεὸν ἐπηρώτων εἰ λήψονται τὰς Ἀθήνας· ἀνελόντος δ' αὐτοῖς τοῦ θεοῦ, ὅτι τὴν πόλιν αἰρήσουσιν ἐὰν μὴ τὸν βασιλέα τὸν Ἀθηναίων {Κόδρον} ἀποκτείνωσιν, ἐστράτευον ἐπὶ τὰς Ἀθήνας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

διενηνόχασιν: το τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής.

ἀποστεύσαντες: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής.

ἐπηρώτων: το τρίτο ενικό πρόσωπο ευκτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής.

λήψονται: το δεύτερο ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ίδιας φωνής.

ἀνελόντος: το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β' της ίδιας φωνής.

- β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

τοῦτο: την ονομαστική πληθυντικού του αρσενικού γένους.

μέγιστον: τη δοτική πληθυντικού του αρσενικού γένους στο συγκριτικό βαθμό.

πασῶν: τη δοτική ενικού του αρσενικού γένους.

γενομένης: την ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

τὸν βασιλέα: την κλητική του ενικού αριθμού.

2. Να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση των παρακάτω λέξεων: **τῶν καλῶν, παράδειγμα, ἀρετῇ, ἐπὶ τὴν πόλιν, πρῶτον, αὐτοῖς.**

3. Να βρεθεί ο υποθετικός λόγος του κειμένου· να αναγνωρισθεί το είδος του και να μετατραπεί σε υποθετικό λόγο που να δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον.

2006: Ξενοφώντος Συμπόσιον 2.10

Καὶ ὁ Ἀντισθένης, Πῶς οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὕτω γινώσκων οὐ καὶ σὺ παιδεύεις Ξανθίππην, ἀλλὰ χρῆ γυναικὶ τῶν οὐσῶν, οἶμαι δὲ καὶ τῶν γεγενημένων καὶ τῶν ἐσομένων, χαλεπωτάτη; Ὅτι, ἔφη, ὀρῶ καὶ τοὺς ἵππικους βουλομένους γενέσθαι οὐ τοὺς εὐπειθεστάτους ἀλλὰ τοὺς θυμοειδεῖς ἵππους κτωμένους. νομίζουσι γάρ, ἦν τοὺς τοιοῦτους δύνωνται κατέχειν, ῥαδίως τοῖς γε ἄλλοις ἵπποις χρήσεσθαι. κἀγὼ δὲ βουλόμενος ἀνθρώποις χρήσθαι καὶ ὁμιλεῖν ταύτην κέκτημαι, εὖ εἰδὼς ὅτι εἰ ταύτην ὑποίσω, ῥαδίως τοῖς γε ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις συνέσομαι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἔφη: το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα.

γινώσκων: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή.

ὀρῶ: το δεύτερο ενικό πρόσωπο παρατατικού στην ίδια φωνή.

νομίζουσι: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή.

κατέχειν: το τρίτο ενικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή.

- β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

σὺ: τη δοτική πληθυντικού αριθμού του ίδιου προσώπου.

γυναικὶ: την κλητική ενικού αριθμού.

θυμοειδείς: την ονομαστική ενικού αριθμού του ουδετέρου γένους.

ἵππους: τη δοτική ενικού αριθμού.

ἅπασιν: τη γενική ενικού αριθμού του θηλυκού γένους.

2. Να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση των παρακάτω λέξεων: **γυναικί, τῶν οὐσῶν, κτωμένους, χρήσθαι, εὖ, ἅπασιν.**

3. «Ὅτι, ἔφη, ὁρῶ ... συνέσομαι»: Να βρεθούν οι υποθετικοί λόγοι του αποσπάσματος και να αναγνωριστεί το είδος τους.

2007: Πλάτων, Ἀλκιβιάδης Α' 133 B–C

ΣΩΚΡ. Ὁφθαλμὸς ἄρ' εἰ μέλλει ἰδεῖν αὐτόν, εἰς ὀφθαλμὸν αὐτῷ βλέπτεον, καὶ τοῦ ὀμματος εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐν ᾧ τυγχάνει ἡ ὀφθαλμοῦ ἀρετὴ ἐγγιγνομένη· ἔστι δὲ τοῦτό που ὄψις; – ΑΛΚ. Οὕτως. ΣΩΚΡ. Ἄρ' οὖν, ὃ φίλε Ἀλκιβιάδη, καὶ ψυχὴ εἰ μέλλει γνῶσεσθαι αὐτήν, εἰς ψυχὴν αὐτῇ βλέπτεον, καὶ μάλιστ' εἰς τοῦτον αὐτῆς τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐγγίγνεται ἡ ψυχῆς ἀρετὴ, σοφία, καὶ εἰς ἄλλο ᾧ τοῦτο τυγχάνει ὅμοιον ὄν; – ΑΛΚ. Ἐμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚΡ. Ἐχομεν οὖν εἰπεῖν ὅτι ἐστὶ τῆς ψυχῆς θεϊότερον ἢ τοῦτο, περὶ ὃ τὸ εἰδέναι τε καὶ φρονεῖν ἐστίν; – ΑΛΚ. Οὐκ ἔχομεν. ΣΩΚΡ. Τῷ θεῷ ἄρα τοῦτ' ὅκειν αὐτῆς, καὶ τις εἰς τοῦτο βλέπων καὶ πᾶν τὸ θεῖον γνούς, θεὸν τε καὶ φρόνησιν, οὕτω καὶ ἑαυτὸν ἂν γνοίῃ μάλιστα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἰδεῖν: το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου της ίδιας φωνής.

τυγχάνει: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού.

γνῶσεσθαι: το γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β'.

εἰδέναι: το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα.

ἔχομεν: το τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ίδιας φωνής.

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ὀμματος: τη δοτική του ενικού αριθμού.

τοῦτον: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού του αρσενικού γένους.

ὅμοιον: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού του ουδέτερου γένους.

πᾶν: τη γενική ενικού αριθμού του θηλυκού γένους.

φρόνησιν: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού.

2. Να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση των παρακάτω λέξεων: **ἰδεῖν, ἐγγιγνομένη, αὐτήν, ὅμοιον, τὸ εἰδέναι.**

3. «Τῷ θεῷ. . . μάλιστα»: Να αναγνωρίσετε τον λανθάνοντα υποθετικό λόγο και να τον αναλύσετε.

2008: Λυσίου, Κατὰ Ἀλκιβιάδου Α 144, 46-47

Ἐγὼ μὲν οὖν ὥς ἐδυνάμην ἄριστα κατηγόρηκα, ἐπίσταμαι δ' ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι τῶν ἀκροωμένων θαυμάζουσιν, ὅπως ποθ' οὕτως ἀκριβῶς ἐδυνήθην ἐξευρεῖν τὰ τούτων ἀμαρτήματα, οὗτος δέ μου καταγελά, ὅτι οὐδὲ πολλοστὸν μέρος εἴρηκα τῶν τούτοις ὑπαρχόντων κακῶν. Ὑμεῖς οὖν καὶ τὰ εἰρημένα καὶ τὰ παραλελειμμένα ἀναλογισάμενοι πολὺ μᾶλλον αὐτοῦ καταψηφίσασθε, ἐνθυμηθέντες ὅτι ἐνοχος μὲν ἐστὶ τῇ γραφῇ, μεγάλη δ' εὐτυχία τὸ τοιούτων πολιτῶν ἀπαλλαγῆναι τῇ πόλει. Ἀνάγνωθι δ' αὐτοῖς τοὺς νόμους καὶ τοὺς ὅρκους καὶ τὴν γραφήν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

καταγελά: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή.

εἴρηκα: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής αορίστου β' στην ίδια φωνή.

ἐξευρεῖν: το απαρέμφατο ενεστώτα στην ίδια φωνή.

καταψηφίσασθαι: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή.

παραλελειμμένα: το τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή.

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

τούτων: τη δοτική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

άμαρτήματα: τη δοτική πληθυντικού.

μᾶλλον: τον θετικό βαθμό.

μεγάλη: την αιτιατική πληθυντικού του υπερθετικού βαθμού στο ίδιο γένος.

πόλει: την κλητική ενικού.

2. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **τῶν ἀκροωμένων, ἐξευρεῖν, τούτων, αὐτοῦ, ἐνθυμηθέντες, τοιούτων.**
3. **ἐδυνήθην, εἶρηκα:** Να γράψετε τις προτάσεις στις οποίες ανήκουν τα παραπάνω ρήματα και να τις αναγνωρίσετε πλήρως συντακτικά (είδος, εισαγωγή, εκφορά, λειτουργία).

2009: Θουκυδίδου Ιστοριών Ε 115

Καὶ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλειασίαν καὶ λοχισθέντες ὑπὸ τε Φλειασίων καὶ τῶν σφετέρων φυγάδων διεφθάρησαν ὡς ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον· καὶ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ τὰς μὲν σπονδὰς οὐδ' ὥς ἀφέντες ἐπολέμουν αὐτοῖς, ἐκήρυξαν δὲ εἴ τις βούλεται παρὰ σφῶν Ἀθηναίους λήζεσθαι. καὶ Κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίων τινῶν διαφορῶν ἔνεκα τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δ' ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἡσύχαζον. εἶλον δὲ καὶ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων τοῦ περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν προσβαλόντες νυκτός, καὶ ἄνδρας τε ἀπέκτειναν καὶ ἐσενεγκάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήσιμα ἀναχωρήσαντες ἡσύχαζον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. **α.** Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἔλαβον: το απαρέμφατο παρακειμένου στην ίδια φωνή.

ἐπολέμουν: το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου στην ίδια φωνή.

ἐκήρυξαν: το τρίτο ενικό πρόσωπο ευκτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή.

εἶλον: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα στη μέση φωνή.

προσβαλόντες: το δεύτερο ενικό πρόσωπο οριστικής του ίδιου χρόνου.

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

φυγάδων: τη δοτική ενικού.

πολλήν: το επίρρημα στον θετικό βαθμό.

σπονδὰς: την αιτιατική ενικού.

τινῶν: την αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος.

περιτειχίσματος: τη γενική πληθυντικού.

2. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων: **ὑπὸ Φλειασίων, δι' αὐτό, αὐτοῖς, ἰδίων, νυκτός, ἀναχωρήσαντες.**

3. Να μετατρέψετε την περίοδο «καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλου ... ἔλαβον» σε πλάγιο λόγο, χρησιμοποιώντας απαρεμφατική σύνταξη, με εξάρτηση από την πρόταση «οὗτοι ἔλεγον».

2010: Ξενοφώντος Απομνημονεύματα Βιβλίο Δ, κεφ. VIII, § 8-9

Εἰ δὲ βιώσομαι πλείω χρόνον, ἴσως ἀναγκαῖον ἔσται τὰ τοῦ γήρως ἐπιτελεῖσθαι καὶ ὁρᾶν τε καὶ ἀκούειν ἥττον καὶ διανοεῖσθαι χεῖρον καὶ δυσμαθέστερον ἀποβαίνειν καὶ ἐπιλησμονέστερον, καὶ ὢν πρότερον βελτίων ἦν, τούτων χεῖρω γίνεσθαι· ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε μὴ αἰσθανομένων μὲν ἀβίωτος ἂν εἴη ὁ βίος, αἰσθανόμενον δὲ πῶς οὐκ ἀνάγκη χεῖρόν τε καὶ ἀηδέστερον ζῆν· Ἀλλὰ μὴν εἴ γε ἀδίκως ἀποθανοῦμαι, τοῖς μὲν ἀδίκως ἐμὲ ἀποκτεῖναισιν αἰσχρὸν ἂν εἴη τοῦτο· εἰ γὰρ τὸ ἀδικεῖν αἰσχρὸν ἔστι, πῶς οὐκ αἰσχρὸν καὶ τὸ ἀδίκως ὅτιοῦν ποιεῖν;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Αδίδακτο κείμενο

1. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
πλειώ: τη δοτική του πληθυντικού του αρσενικού γένους στον θετικό βαθμό.
γήρως: τη δοτική του ενικού.
δυσμαθέστερον: την αιτιατική του ενικού του θηλυκού γένους στον θετικό βαθμό.
ταῦτα: την αιτιατική του πληθυντικού στο αρσενικό γένος.
ἐμὲ: τη γενική πληθυντικού δευτέρου προσώπου.
ὁρᾶν: το τρίτο ενικό πρόσωπο παρατατικού στην ίδια φωνή.
ἀποβαίνειν: το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου δευτέρου στην ίδια φωνή.
γίγνεσθαι: το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου δευτέρου.
αἰσθανόμενον: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή.
ἀδικεῖν: το απαρέμφατο αορίστου στην ίδια φωνή.
2. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **ἐπιτελεῖσθαι, πρότερον, τούτων, ἀβίωτος, ἐμὲ, ὅτιοῦν.**
3. «**ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε μὴ αἰσθανομένῳ μὲν ἀβίωτος ἂν εἴη ὁ βίος**»: να αναγνωρίσετε τον λανθάνοντα υποθετικό λόγο και να τον αναλύσετε.

2011: Ξενοφώντος Συμπόσιον Ι, 11-12

Ἐκεῖνοι μὲν οὖν σιωπῇ ἐδείκνυν, ὥσπερ τοῦτο ἐπιτεταγμένον αὐτοῖς ὑπὸ κρείττονός τινος. Φίλιππος δ' ὁ γελωτοποιὸς κρούσας τὴν θύραν εἶπε τῷ ὑπακούσαντι εἰσαγγεῖλαι ὅστις τε εἴη καὶ δι' ὃ τι κατὰγεσθαι βούλοιο, συνεσκευασμένος τε παρῆναι ἔφη πάντα τὰ ἐπιτήδεια ὥστε δειπνεῖν τὰλλότρια, καὶ τὸν παῖδα δὲ ἔφη πάνυ πιάζεσθαι διὰ τε τὸ φέρειν μηδὲν καὶ διὰ τὸ ἀνάριστον εἶναι. ὁ οὖν Καλλίας ἀκούσας ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ μέντοι, ὦ ἄνδρες, αἰσχρὸν στέγης γε φθονῆσαι· εἰσίστω οὖν. καὶ ἅμα ἀπέβλεψεν εἰς τὸν Αὐτόλυκον, δῆλον ὅτι ἐπισκοπῶν τί ἐκείνῳ δόξειε τὸ σκῶμμα εἶναι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
κρείττονος: την αιτιατική πληθυντικού του ίδιου βαθμού στο θηλυκό γένος
ὅ τι: τη γενική ενικού του ίδιου γένους
ἔφη: το τρίτο ενικό πρόσωπο της ευκτικής του ενεστώτα
πάντα: τη δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος
φέρειν: το απαρέμφατο αορίστου β' στην ίδια φωνή
ταῦτα: την ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού γένους
ἄνδρες: την κλητική του ενικού
αἰσχρόν: τη δοτική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος
εἰσίστω: το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην ίδια έγκλιση στον ίδιο χρόνο
δόξει: το τρίτο ενικό πρόσωπο της οριστικής του ίδιου χρόνου
2. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων: **αὐτοῖς, τῷ ὑπακούσαντι, διὰ τὸ φέρειν, ἀνάριστον, φθονῆσαι, ἐκείνῳ.**
3. «**εἶπε τῷ ὑπακούσαντι εἰσαγγεῖλαι ὅστις εἴη**»: Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ. Να ληφθεῖ υπόψη ότι ο πλάγιος λόγος εξαρτάται από το «εἶπε τῷ ὑπακούσαντι».

2012: Θουκυδίδου Ἱστοριῶν VII, 61

Ἄνδρες στρατιῶται Ἀθηναίων τε καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων, ὁ μὲν ἀγὼν ὁ μέλλων ὁμοίως κοινὸς ἅπασιν ἔσται περὶ τε σωτηρίας καὶ πατρίδος ἐκάστοις οὐχ ἥσσον ἢ τοῖς πολεμίοις· ἦν γὰρ κρατήσωμεν νῦν ταῖς ναυσίν, ἔστι τῷ τὴν ὑπάρχουσάν που οἰκείαν πόλιν ἐπιδεῖν. ἀθυμεῖν δὲ οὐ χρή οὐδὲ πάσχειν ὅπερ οἱ ἀπειρότατοι τῶν ἀνθρώπων, οἱ τοῖς πρώτοις ἀγῶσι σφαλέντες ἔπειτα διὰ παντὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ φόβου ὁμοίαν ταῖς ξυμφοραῖς ἔχουσιν. ἀλλ' ὅσοι τε Ἀθηναίων πάρεστε, πολλῶν ἤδη πολέμων ἐμπειροὶ ὄντες, καὶ ὅσοι τῶν ξυμμάχων, ξυστρατευόμενοι αἰεὶ, μνήσθητε τῶν ἐν τοῖς πολέμοις παραλόγων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ἀγών: την αιτιατική πληθυντικού

ναυσίν: την κλητική ενικού

ὅπερ: τη δοτική πληθυντικού στο θηλυκό γένος

πρώτοις: τον ίδιο τύπο στον συγκριτικό βαθμό

σφαλέντες: τη δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος

κρατήσωμεν: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

ἐπιδείν: το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή

πάσχειν: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα

ἔχουσιν: το α' ενικό πρόσωπο της ευκτικής του αορίστου β' στην ίδια φωνή

μνήσθητε: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ίδιου χρόνου.

2. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: **στρατιῶται, τῷ, ἀθυμείν, τῶν ἀνθρώπων, ταῖς ξυμφοραῖς, τῶν παραλόγων.**

3. «**ἦν κρατήσωμεν ταῖς ναυσίν, ἔστι τῷ τὴν ὑπάρχουσάν που οἰκείαν πόλιν ἐπιδείν**»: να μεταφέρετε το παραπάνω χωρίο στον πλάγιο λόγο (και με τους δύο τρόπους) εξαρτώντας το από τη φράση «Ὁ Νικίας εἶπεν».

2013: Θουκυδίδου Ἱστοριῶν Ζ 28

Μηνύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τινων καὶ ἀκολουθῶν περὶ μὲν τῶν Ἑρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγεννημένοι, καὶ τὰ μυστήρια ἅμα ὡς ποιεῖται ἐν οἰκίαις ἐφ' ὕβρει ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπητιῶντο. καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι ἐμποδῶν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι, καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον καὶ ἐβόων ὡς ἐπιδήμου καταλύσει τὰ τε μυστικά καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπὴ γένοιτο καὶ οὐδὲν εἴη αὐτῶν ὅτι οὐ μετ' ἐκείνου ἐπράχθη, ἐπιλέγοντες τεκμήρια τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικὴν παρανομίαν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

τινων: την αιτιατική ενικού στο θηλυκό γένος

ὑβρει: την αιτιατική ενικού

ὄντι: τη δοτική πληθυντικού στον ίδιο τύπο

μάλιστα: τον θετικό βαθμό του ιδίου τύπου

ἐπητιῶντο: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

ὑπολαμβάνοντες: τη δοτική πληθυντικού της μετοχής του αορίστου της παθητικής φωνής στο ίδιο γένος

ἐξελάσειαν: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της ευκτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή

ἐβόων: το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή

εἴη: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα

ἐπράχθη: το γ' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή

2. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων και φράσεων: **περὶ τῶν Ἑρμῶν, ὑπὸ νεωτέρων, τὰ μυστήρια, τὸν Ἀλκιβιάδην, δήμου (το δεύτερο στο κείμενο), αὐτοῦ.**

3. Να γράψετε τον υποθετικό λόγο του κειμένου και να τον χαρακτηρίσετε ως προς το είδος του.

2014: Ἰσοκράτους Ἀρχίδαμος, 103-105

Οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἀγνοεῖν, ὅτι πολλαὶ πράξεις ἤδη τοιαῦται γεγόνασιν, ὥς ἐν ἀρχῇ μὲν ἅπαντες ὑπέλαβον εἶναι συμφοράς, καὶ τοῖς παθοῦσι συνηχθέσθησαν, ὕστερον δὲ τὰς αὐτὰς ταύτας ἔγνωσαν μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίας γεγεννημένας. Καὶ τί δεῖ τὰ πόρρω λέγειν; Ἀλλὰ καὶ νῦν τὰς πόλεις τὰς γε πρωτευούσας, λέγω δὲ τὴν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων, εὖροιμεν ἂν οὐκ ἐκ τῆς εἰρήνης μεγάλην ἐπίδοσιν λαβούσας, ἀλλ' ἐξ ὧν ἐν τῷ πολέμῳ προδυστυχήσασαι πάλιν αὐτὰς ἀνέλαβον, ἐκ δὲ τούτων τὴν μὲν

ἡγεμόνα τῶν Ἑλλήνων καταστᾶσαν, τὴν δ' ἐν τῷ παρόντι τηλικαύτην γεγενημένην, ὅσῃ οὐδεὶς πώποτ' ἔσσεσθαι προσεδόκησεν· αἱ γὰρ ἐπιφάνειαι καὶ λαμπρότητες οὐκ ἐκ τῆς ἡσυχίας ἀλλ' ἐκ τῶν ἀγώνων γίνεσθαι φιλοῦσιν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:
ὡμᾶς: την αιτιατική ενικού αριθμού στο γ' πρόσωπο
πόρρω: τον υπερθετικό βαθμό
ἀγαθῶν: το επίρρημα στον θετικό βαθμό
αὐτάς: τη γενική πληθυντικού αριθμού στο β' πρόσωπο στο ίδιο γένος
ἡγεμόνα: τη δοτική πληθυντικού αριθμού
οἶμαι: το γ' ενικό πρόσωπο του παρατατικού
ὑπέλαβον: το απαρέμφατο του παρακειμένου στην παθητική φωνή
τοῖς παθοῦσι: τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα
ἔγνωσαν: το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής στον ίδιο χρόνο
καταστᾶσαν: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή.
2. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: **ὡμᾶς, συμφοράς, τοῖς παθοῦσι, τί, λαβούσας, ἡγεμόνα.**
3. «αἱ γὰρ ἐπιφάνειαι καὶ λαμπρότητες οὐκ ἐκ τῆς ἡσυχίας ἀλλ' ἐκ τῶν ἀγώνων γίνεσθαι φιλοῦσιν»: Να μεταφέρετε την παραπάνω πρόταση στον πλάγιο λόγο, και με τους δύο τρόπους, με εξάρτηση από τη φράση: «Ὁ ῥήτωρ εἶπεν».

2015: Θουκυδίδου Ἱστορίαι Α. 15. 1-2 (εκδ. Teubner)

Τὰ μὲν οὖν ναυτικά τῶν Ἑλλήνων τοιαῦτα ἦν, τά τε παλαιὰ καὶ τὰ ὕστερον γενόμενα. ἰσχὺν δὲ περιεποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσσχόντες αὐτοῖς χρημάτων τε προσδόῳ καὶ ἄλλων ἀρχῇ· ἐπιπλέοντες γὰρ τὰς νήσους κατεστρέφοντο, καὶ μάλιστα ὅσοι μὴ διαρκῇ εἶχον χώραν. κατὰ γῆν δὲ πόλεμος, ὅθεν τις καὶ δύναμις παρεγένετο, οὐδεὶς ξυνέστη· πάντες δὲ ἦσαν, ὅσοι καὶ ἐγένοντο, πρὸς ὁμόρους τοὺς σφετέρους ἐκάστοις, καὶ ἐκδήμους στρατείας πολὺ ἀπὸ τῆς ἐαυτῶν ἐπ' ἄλλων καταστροφῇ οὐκ ἐξῆσαν οἱ Ἕλληνες. οὐ γὰρ ξυνειστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας πόλεις ὑπήκοοι, οὐδ' αὖ αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἴσης κοινὰς στρατείας ἐποιοῦντο [...]

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
2. **ἦν** : το τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα
ἐλαχίστην : τη δοτική πληθυντικού του συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος
προσχόντες : το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή
ἐπιπλέοντες : το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή
κατεστρέφοντο : το τρίτο ενικό πρόσωπο προστακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή **μάλιστα** : τον θετικό βαθμό
διαρκῇ : την κλητική ενικού του αρσενικού γένους
ἐκδήμους : τη δοτική πληθυντικού του θηλυκού γένους
οὐδεὶς : τη γενική ενικού του θηλυκού γένους
ἐξῆσαν : το απαρέμφατο του αορίστου β'.
3. **α.** Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: **τὰ ναυτικά, αὐτοῖς, ἄλλων (το πρώτο στο κείμενο), ἐπὶ καταστροφῇ, ὑπήκοοι.**
β. «ἰσχὺν δὲ περιεποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσσχόντες αὐτοῖς»: Να μεταφέρετε την παραπάνω πρόταση στον πλάγιο λόγο με όλους τους δυνατούς τρόπους, με εξάρτηση από τη φράση: «Ἀπαντες γινώσκουσι».

2016: Πλάτωνος Εὐθύδημος 289d8-290a4

Στο κείμενο που ακολουθεί εξετάζεται η σχέση της τέχνης των ρητόρων και των μάγων

Ἰκανόν μοι δοκεῖς, ἔφην ἐγὼ, τεκμήριον λέγειν, ὅτι οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ τῶν λογοποιῶν τέχνη, ἣν ἂν κτησάμενός τις εὐδαίμων εἴη. καίτοι ἐγὼ ὥμην ἐνταῦθά που φανήσεσθαι τὴν ἐπιστήμην ἣν δὴ πάλαι ζητοῦμεν. καὶ γάρ μοι οἷ τε ἄνδρες αὐτοὶ οἱ λογοποιοί, ὅταν συγγένωμαι αὐτοῖς, ὑπέρσοφοι, ὧ Κλεινία, δοκοῦσιν εἶναι, καὶ αὕτη ἡ τέχνη αὐτῶν θεσπεσία τις καὶ ὑψηλὴ. καὶ μέντοι οὐδὲν θαυμαστόν· ἔστι γὰρ τῆς τῶν ἐπῳδῶν τέχνης μῦθον μικρὸν τε ἐκείνης ὑποδεστέρα. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἐπῳδῶν ἔχεων τε καὶ φαλαγγίων καὶ σκορπίων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων τε καὶ νόσων κήλησίς ἐστιν, ἡ δὲ δικαστῶν τε καὶ ἐκκλησιαστῶν καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων κήλησίς τε καὶ παραμυθία τυγχάνει οὕσα [...].

ὁ ἐπῳδῶς=ο μάγος

ἡ κήλησις=γήτεμα, γοητεία, σαγήνη

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του κειμένου.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ἔφην : το δεύτερο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού προστακτικής ενεστώτα

κτησάμενος : το δεύτερο πρόσωπο ενικού αριθμού οριστικής παρατατικού στη φωνή που βρίσκεται

τις : τη γενική πληθυντικού αριθμού θηλυκού γένους

εὐδαίμων : την κλητική ενικού αριθμού θηλυκού γένους

ὥμην : το τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού οριστικής αορίστου παθητικής φωνής

φανήσεσθαι : το τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού προστακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

πάλαι : τον συγκριτικό βαθμό

κήλησις : την κλητική ενικού αριθμού

τυγχάνει : το τρίτο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού ευκτικής β' αορίστου στην ίδια φωνή

οὕσα : τον ίδιο τύπο στη δοτική πληθυντικού αριθμού του μέλλοντα.

Μονάδες 10

Γ3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: **μοι (το πρώτο του κειμένου), εὐδαίμων, ἣν (το δεύτερο του κειμένου), ἐκείνης, οὕσα.**

μονάδες 5

Γ3.β. «κτησάμενος»: Να αναγνωριστεί το είδος της μετοχής (μονάδα 1), να αναλυθεί σε δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2) και να αιτιολογηθεί η εκφορά της πρότασης που σχηματίζεται (μονάδες 2).

μονάδες 5

Μονάδες 10

2017: Ισοκράτους, Φίλιππος, 26-27 (έκδ. Teubner)

Στο κείμενο που ακολουθεί γίνεται αναφορά στο πότε ο ρητορικός λόγος χάνει την αποτελεσματικότητά του.

Ἐπειδὴν γὰρ ὁ λόγος ἀποστερηθῇ τῆς τε δόξης τῆς τοῦ λέγοντος καὶ τῆς φωνῆς καὶ τῶν μεταβολῶν τῶν ἐν ταῖς ῥητορείαις γιγνομένων, ἔτι δὲ τῶν καιρῶν καὶ τῆς σπουδῆς τῆς Μανόλης Μαυρακάκης, Φιλολόγος MSc
filologikos-istotopos.gr

περὶ τὴν πρᾶξιν, καὶ μηδὲν ἢ τὸ συναγωνιζόμενον καὶ συμπεῖθον, ἀλλὰ τῶν μὲν προειρημένων ἀπάντων ἔρημος γένηται καὶ γυμνός, ἀναγινώσκη δέ τις αὐτὸν ἀπιθάνως καὶ μηδὲν ἥθος ἐνσημαινόμενος ἀλλ' ὥσπερ ἀπαριθμῶν, εἰκότως, οἶμαι, φαῦλος εἶναι δοκεῖ τοῖς ἀκούουσιν. Ἄπερ καὶ τὸν νῦν ἐπιδεικνύμενον μάλιστ' ἂν βλάβειε καὶ φαυλότερον φαίνεσθαι ποιήσειεν.

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του κειμένου.

Μονάδες 20

Γ2.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

ἀναγινώσκη : το δεύτερο πρόσωπο ενικού αριθμού προστακτικής αορίστου β'

ἀπαριθμῶν : το τρίτο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού ευκτικής ενεστώτα

τοῖς ἀκούουσιν : το απαρέμφατο μέλλοντα

μάλιστ' : τον θετικό βαθμό

φαίνεσθαι : το δεύτερο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού υποτακτικής παθητικού αορίστου β'

(μονάδες 5)

Γ2.β. «τῶν μὲν προειρημένων ἀπάντων ἔρημος γένηται»: Να μεταφέρετε όλους τους κλιτούς τύπους της πρότασης στον άλλον αριθμό.

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

Γ3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: **τῶν μεταβολῶν, τῶν προειρημένων, γυμνός, εἰκότως, τοῖς ἀκούουσιν.**

(μονάδες 5)

Γ3.β. «Ἄπερ καὶ τὸν [...] ἐπιδεικνύμενον μάλιστ' ἂν βλάβειε καὶ φαυλότερον φαίνεσθαι ποιήσειεν»: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρώτης πρότασης (μονάδα 1) και να κάνετε συντακτική αναγνώριση των υπογραμμισμένων όρων (μονάδες 4).

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

2018: Αριστοτέλους Ρητορική, Α' 12 (έκδ. του R. Kassel)

Η σχέση ρητορικής και διαλεκτικής

Ἡ ρητορική ἐστὶν ἀντίστροφος τῇ διαλεκτικῇ ὅτι ἀμφότεραι γὰρ περὶ τοιούτων τινῶν εἰσιν ἃ κοινὰ τρόπον τινὰ ἀπάντων ἐστὶ γνωρίζειν καὶ οὐδεμιᾶς ἐπιστήμης ἀφωρισμένης. Διὸ καὶ πάντες τρόπον τινὰ μετέχουσιν ἀμφοῖν πάντες γὰρ μέχρι τινὸς καὶ ἐξετάζειν καὶ ὑπέχειν λόγον καὶ ἀπολογεῖσθαι καὶ κατηγορεῖν ἐγγχειροῦσιν. Τῶν μὲν οὖν πολλῶν οἱ μὲν εἰκῇ ταῦτα δρῶσιν, οἱ δὲ διὰ συνήθειαν ἀπὸ ἔξεως. Ἐπεὶ δ' ἀμφοτέρως ἐνδέχεται, δῆλον ὅτι εἴη ἂν αὐτὰ καὶ ὁδῷ ποιεῖν δι' ἣν γὰρ ἐπιτυχάνουσιν οἱ τε διὰ συνήθειαν καὶ οἱ ἀπὸ ταῦτομάτου, τὴν αἰτίαν θεωρεῖν ἐνδέχεται, τὸ δὲ τοιοῦτον ἤδη πάντες ἂν ὁμολογήσαιεν τέχνης ἔργον εἶναι.

ἀντίστροφος: ἀνάλογη.

ἀφωρισμένης: (εδῶ) διακριτή.

ἀμφοῖν: γενική δυϊκού αριθμού

του ἄμφω: καὶ οἱ δύο.

εἰκῇ: τυχαία, χωρίς σχέδιο.

ἀπὸ ἔξεως: ὡς ἀποτέλεσμα ἀσκησης.

ὁδῷ: (εδῶ) τρόπος, μέθοδος.

Μανόλης Μαυρακάκης, Φιλολόγος MSc
filologikos-istotopos.gr

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του κειμένου.

Μονάδες 20

Γ2.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

ἀφορισμένης : το τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού στην οριστική του παθητικού αορίστου

ὑπέχειν : το δεύτερο πρόσωπο ενικού αριθμού στην προστακτική του αορίστου β' στην ίδια φωνή

πολλῶν: τη δοτική πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους στον υπερθετικό βαθμό

δρῶσιν: τη γενική πληθυντικού αριθμού του αρσενικού γένους της μετοχής ενεστώτα στην ίδια φωνή

(μονάδες 4)

Γ2.β. «τὸ δὲ τοιοῦτον ἤδη πάντες ἂν ὁμολογήσαιεν τέχνης ἔργον εἶναι»: Να μεταφέρετε όλους τους κλιτούς τύπους της πρότασης στον άλλον αριθμό.

(μονάδες 6)

Μονάδες 10

Γ3.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω τύπους: **τῇ διαλεκτικῇ, ἐξετάζειν, θεωρεῖν, ἔργον.**

(μονάδες 4)

Γ3.β. «Ἐπεὶ δ' ἀμφοτέρως ἐνδέχεται»: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδα 1).

(μονάδες 2)

Γ3.γ. «Τῶν μὲν πολλῶν οἱ μὲν εἰκῇ ταῦτα δρῶσιν, οἱ δὲ διὰ συνήθειαν ἀπὸ ἔξεως»: Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους.

(μονάδες 4)

Μονάδες 10

2019: Ξενοφών, Κυνηγετικός, 13.15 (έκδ. του E.C. Marchant)

Στο τέλος του Κυνηγετικού ο Ξενοφών, αφού έχει μιλήσει για την αξία του κυνηγιού, προβάλλει τον εαυτό του ως αληθινό δάσκαλο σε αντίθεση προς τους σοφιστές.

Θαυμάζω δὲ τῶν σοφιστῶν καλουμένων ὅτι φασὶ μὲν ἐπ' ἀρετὴν ἄγειν οἱ πολλοὶ τοὺς νέους, ἄγουσι δ' ἐπὶ τοῦναντίον· οὔτε γὰρ ἄνδρα που ἐωράκαμεν ὄντιν' οἱ νῦν σοφισταὶ ἀγαθὸν ἐποίησαν, οὔτε γράμματα παρέχονται ἐξ ὧν χρὴ ἀγαθοὺς γίγνεσθαι, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ματαίων πολλὰ αὐτοῖς γέγραπται, ἀφ' ὧν τοῖς νέοις ἄλλως παρέχει τοῖς ἐλπίσασί τι ἐξ αὐτῶν μαθήσεσθαι καὶ ἐτέρων κωλύει χρησίμων καὶ διδάσκει κακὰ. Μέμφομαι οὖν αὐτοῖς τὰ μὲν μεγάλα μειζόνως· περὶ δὲ ὧν γράφουσιν, ὅτι τὰ μὲν ῥήματα αὐτοῖς ἐζήτῃται, γινῶμαι δὲ ὀρθῶς ἔχουσαι, αἷς ἂν παιδεύοιντο οἱ νεώτεροι ἐπ' ἀρετὴν, οὐδαμοῦ. Ἐγὼ δὲ ιδιώτης μὲν εἰμι, οἶδα δὲ ὅτι κράτιστον μὲν ἐστὶ παρὰ τῆς αὐτοῦ φύσεως τὸ ἀγαθὸν διδάσκεσθαι, δεύτερον δὲ παρὰ τῶν ἀληθῶς ἀγαθόν τι ἐπισταμένων μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐξαπατᾶν τέχνην ἔχόντων. Ἴσως οὖν τοῖς μὲν ὀνόμασιν οὐ σεσοφισμένως λέγω· οὐδὲ γὰρ ζητῶ τοῦτο· ὧν δὲ δέονται εἰς ἀρετὴν οἱ καλῶς πεπαιδευμένοι ὀρθῶς ἐγνωσμένα ζητῶ λέγειν· ὀνόματα μὲν γὰρ οὐκ ἂν παιδεύσειε, γινῶμαι δέ, εἰ καλῶς ἔχοιεν.

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «Ἐγὼ δὲ ιδιώτης [...] ζητῶ τοῦτο».

Μονάδες 10

Γ2. Ποιες επικρίσεις διατυπώνει εναντίον των σοφιστῶν ο Ξενοφών ως προς την επίδρασή τους στους νέους;

Μανόλης Μαυρακάκης, Φιλόλογος MSc
filologikos-istotopos.gr

Μονάδες 10

Γ3. Στο απόσπασμα «οὔτε γὰρ [...] χρὴ ἀγαθοὺς γίνεσθαι»:

α. Να μεταφέρετε τα τριτόκλιτα ουσιαστικά και τις αντωνυμίες στον άλλο αριθμό, στην ίδια πτώση και στο ίδιο γένος.

(μονάδες 4)

β. Να γράψετε στο τετράδιό σας τα ρήματα που βρίσκονται σε πληθυντικό αριθμό (μονάδες 3) και να τα μεταφέρετε στην υποτακτική αορίστου της ενεργητικής φωνής, στο ίδιο πρόσωπο και στον ίδιο αριθμό. (μονάδες 3)

(μονάδες 6)

Μονάδες 10

Γ4.α. Στο απόσπασμα «ὀνόματα μὲν γὰρ [...] εἰ καλῶς ἔχοιεν» να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου (μονάδα 1) και να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές, ώστε να δηλώνει το προσδοκώμενο. (μονάδες 3) (μονάδες 4)

β. «πολλὰ αὐτοῖς γέγραπται»: Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης (μονάδες 2) και να κάνετε όλες τις απαραίτητες αλλαγές, ώστε να τονίζεται το πρόσωπο που ενεργεί (μονάδες 4).

(μονάδες 6)

Μονάδες 10

Υλικό
μαθημάτων

Προτεινόμενα
θέματα & ασκήσεις

Ειδήσεις για
εκπαιδευτικούς